

ARADI KÖZLÖNY

51. évfolyam, 88. szám

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF
1897—1932.

Péntek, 1936. április 17.

Lelkiismereti

vagy törvényhozási probléma-e a kisebbségi kérdés: ebben a formában vetette fel Iorga professor husvétii nyilatkozatában az országban élő népkisebbségek ügyének szerteágazó komplexumát a közvélemény előtt. Iorga szerint elsősorban lelkiismereti, sőt kizárólagosan lelkiismereti probléma a kisebbségek tényleges egyenjogúsítása a közélet minden területén és ez a szépenhangzó kijelentés valóban tetszetős akusztikát is kapott a husvétii harangzúgás zengő koncertjében. Pedig szívesebben vennék úgy az érdekelt kisebbségek, mint a nemzetközi kisebbségi jogtudomány művelői, ha a lelkiismereti ügyé avatott kérdések rendezése során az első lépést a felelős tényezők éppen a törvényhozási testület útján tennék meg mindenfelé, ahol csak népkisebbségek élnek milliós tömegekben, mintsem csupán ünnepi körkérdések visszakisértő, örök témájaként, vagy pártpolitikai csetepaték, faji programok ijesztőre maszkírozott mumusaként szerepeljenek a közéleti kérdések labirintusában. Pop Ghița, Trancu-Iasi, Grigore Filipescu, Iunian és Bratianu Gheorghe megnyilatkozásai az egyik cernauii kisebbségi lap husvétii körkérdésével kapcsolatban csak megerősítettek bennünket abban a véleményünkben, hogy sajnos, a többségi politikusok nagyrésze még mindig az állomásig sem érkezett el a kisebbségi politika szerepének és jelentőségének, fontosságának és tényleges értékének megítélésében, mint a hirneves román történettudós egyetemi professor, merthízen sem lelkiismereti, sem törvényhozási problémát nem csinálnak belőle, amikor alkalmuk ezer és egy nyilik rá, hogy lássák: milyen káros nemzetgazdasági és szociálpolitikai értékpocsékolást eredményez az a forrókása-kerülőgató játék, amelynek tárgya közel ötmillió kisebbségi román állampolgár élete, érvényesülése és produktív értéke.

Bizonyos, hogy átmeneti idöket élünk, amelyekben egyes folyamatoknak ki kell érniök, hogy felfakadva megtisztuljon tőlük az államélet szervezete. A szélsőséges irányu programok, amelyeknél csak jelszavaik ártalmasabbak, olyan jelenségeket mutatnak, amelyek azzal biztatnak, hogy nem késbetik soká az ország közvéleményének ez a kívánatos tisztulási folyamata és kikerüljön politikai ideológiánk koncertjéből mindaz a sok importotivum, amely a román nép lelkétől, multjától és tradíciótól egyformán idegen. „A víz folyik, de a kövek megmaradnak” — így örzi a román nép tradíciós életfelfogását a népi bölcsesség szállóigéje és a vizeknek le kell folyniök, a szennyes árból kifiltrálódik a maradandó anyag, hogy majdan termőföldbe hullhasson az el nem nyomható egyenjogu állameszme igazi lényegének csirája. Az a csira, amelyből a népi lelkiismeret megnyilatkozásának napfényében egykor ki fog virágozni, mert ki kell virágozni az ittélő kisebbségi polgári tömegekkel szemben az elfogulatlan megértés és megbecsülés tárgyilagossági szociálpolitikája is.

Közvetlen tárgyalásokat ajánlott fel az olasz kormány Abessziniának

A négus a Népszövetségre bizza a döntést — Az ellentétek miatt ismét feszült a helyzet — A béketárgyalások előtt el akarják foglalni Addis Abebát — A pápa is kidolgozott egy béketervet —

A nemzetközi politikai helyzet tegnaptól mára ismét súlyosra fordult. Népszövetségi körökben kedvezőtlenül itélik meg a tizenhárom bizottság várható eredményeit, különösen amióta kitudódott, hogy Aloisi bárónak nincs meghatalmazása a tárgyalásokra és közreműködése csak arra szorítkozik, hogy kifejtse az olasz felfogást. A tárgyalások várható eredménytelensége következtében a hangulat népszövetségi körökben ismét nyomott és most már határozottan számolnak a 18-as ugynevezett megtorlási bizottság összeállításával.

Eden a megtorló intézkedések szigorítását követeli

Genfi jelentés szerint a 13-as bizottság elnökének, Madariagának és Avenolnak a déli órákban folytatott tárgyalásai véget értek. Az eredményről csak annyit sikerült a lapok tudósítónak megtudni, hogy Madariaga ragaszkodott a 13-as bizottság ülésének összehívásához, ami meg is történt és a bizottság tagjai délután 4 órakor ültek össze. Később Madariaga ebéden látta magánál Eden lord angol külügyminisztert, Paul Boncour francia tárcanélküli minisztert és Avenol népszövetségi főtitkárt, akikkel közben megtárgyalta az eljárás módozatait.

Bizonytalan a helyzet Genfben

Genfben a kilátások változatlanok a vizsály megoldása tekintetében.

A négus állítólag mindenben hajlandó alávetni magát a Népszövetség határozatainak.

de viszont az olasz kormány a béketárgyalások irányítását nem akarja kiengedni a kezéből. Hír szerint Aloisi báró a következő feltételeket közölte Madariagával:

1. A béketárgyalások megkezdése nem akadályozza meg a hadműveletek folytatását. Ez azt jelenti, hogy Olaszország számít Addis Abeba közeli elfoglalására.

2. Olaszország Abessziniával közvetlenül és szabadon tárgyalhasson és a Népszövetség csak a végleges megegyezést cikkelyezheti be.

Az angol sajtó biztosra veszi, hogy a 13-as bizottság közvetítésének meghiusulása esetén Eden angol külügyminiszter

a megtorló intézkedések megszigorítását fogja követelni.

Nem titkolják a lapok, hogy a végső teherpróbára teszi az angol-francia együttműködést. A News Chronicle szerint Chamberun római francia nagykövet legutóbb közölte Suvich olasz külügyi államtitkárral, hogy Franciaország teljes befolyását a megtorló intézkedések kiterjesztése ellen veti latba.

Az Oeuvre genfi tudósítója illetékes forrásból azt az értesülést szerezte, hogy Mussolini utasította a Genfben küldött olasz megbízottakat, hogy a tárgyalásokat lehetőleg

huzzák-halasszák, mindaddig, amíg az olasz csapatok Addis Abebát el nem foglalják.

Genfben délután folytatták az előzetes tárgyalásokat. Délután 4 óráig, vagyis a 13-as bizottság összeüléseig nem tudtak dűlőre jutni és ezért a bizottság ülését délután 6 órára kellett halasztani. Az elhalasztás után Madariaga újabb megbeszéléseket kezdett Aloisi báró olasz főmegbízottal és kiegészítő felvilágosításokat kért az olasz kormány feltételei tekintetében. Aloisi báró a következőkben közölte az olasz kormány kérését.

A két fél között a közvetlen tárgyalásokat nem Genfben, hanem más helyen kell lefolytatni. Leginkább a Lausanne közelében lévő Ouchy városkát emlegetik mint ahol valószínűleg megkezdik a tárgyalásokat.

Hozzanak intézkedéseket, hogy a négus ne állíthassa vissza fegyveres erejét.

A fegyverszünet megkötése katonai kérdés és ezért ezt az ügyet kizárólag az olasz hadsereg főparancsnoka és a császár intézhetik el egymás között.

Mussolini elfogadta a pápa béketervét

Egyébként a délutáni órákban érkezett meg Genfbe az abesszin kormány követe. Ugy hírlik, hogy az olasz kormány által felajánlott feltételeket a követ nem hajlandó elfogadni.

A Matin római jelentése szerint a pápa is kidolgoztatott egy béketervet, amelyet Mussolini miniszterelnök teljesen magáévá tett. A terv mindenek előtt az angol-olasz feszültség enyhítése és a genfi tárgyalások sikerének biztosítása volna.

New Yorkból jelentik: Chertok ismert amerikai bankár ma nyilatkozatot tett közzé, amelyben bejelenti, hogy új engedmenyt kapott Abesszini természetü kincselnek kiaknázására, olyan koncesszió alapján, amelyről eddig a nyilvánosság semmit sem tudott. A társaság finanszírozása nagy részben angol tőkével fog történni. A koncessziót Martin londoni abesszin követtől szerezte, aki erre felhatalmazást kapott a négustól. A négus 33.3 százalék erejéig van érdekelve a vállalatnál.

A keletafrikai harctérről érkező jelentés

szerint az olasz csapatoknak Dessiébe való bevonulása minden akadály nélkül ment végbe. Szakadatlanul érkeznek csapatok Dessiébe, amelyek

rövid pihenő után folytatják útjukat Addis Abeba felé.

A környékbeli városokból és falvakból küldött csapatok érkeznek, amelyek meghódításukat jelentik be. A középületekre és az olasz konzulátusra kitűzték az olasz lobogót. Dessiét kétszázötven kilométernyire van Addis Abebától, amelyhez jó állapotban levő országút vezet. Egy motorizált olasz hadtest már meg is kezdte előnyomulását az abesszin főváros felé. Arra számítanak, hogy még mielőtt az olasz csapatok Addis Abebát elérik, erős harc fog kifejlődni. Egyébként a déli, ogadeni határon újabb ütközet kezdődött az olasz és abesszin csapatok között. Az abesszin haderő Vehib pasa, volt török tőbornok és Nasibu herceg parancsnoksága alatt áll. Az olasz csapatokat repülőgépek is támogatják. Dessiében egyébként az utóbbi napokban az a hír terjedt el, hogy

az abesszin trónörökös meg akarta adni magát az olaszoknak,

az utolsó pillanatban azonban mást gondolt és csapataival ismeretlen irányban vonult el.

Dessiéből jelentik: Az egyik dessiél francia kórház orvosai megjelentek az olasz csapatok főparancsnokánál és közölték vele, hogy

MOLNAR FERENC

remekműve

Előjáték Lear királyhoz

Ráday Imre, Perczel Zita, Békéfi László

leléptével a budapesti

TEREZKÖRÜTISZINPADON

Rendezői: Tarnai Ernő,

azonkívül az új, vidám, tavaszi kabaré revü.

DR. FAUST VISSZATÉR...

A vezető szerepekben: Békéfi László, Salamon Béla, Rajna Alice, Gárdonyi, Kóváry, Peti, Nagykovácsi Ilona, Kőkény Ilona, Herendi Manel,

Sass Oly, Komlós, László és a nagy társulat.

Vasár- és ünnepnap 4,5 órakor délutáni előadások

olcsó helyárakkal.

T. 265-54. Kezdate: 9 órakor

A mostoha

Irtó: HUNYADY SANDOR

Piroska öt éves volt, amikor az édesanyja meghalt. Akkor rokonokhoz került kosztba, kvártélyba.

Csak vasárnapokon látta az apját, aki villany-szerelő volt, egész nap dolgozott és nem ért rá a kenyerre miatt sokat törődni a kislányával.

Pedig nagyon szerette a gyereket és inkább miatta házasodott meg egy esztendő múlva, mint a maga kényelméért.

Legyen otthon Piroska, Lásza, játszadozzon vele, bujjon melléje egy kicsit este az agyba. Isteni játékszer minden derekszívű apának a hatástendős kislánya.

Igen rendes, csinos, gyerekdolgokban jártas, molett barna nőt vett el, aki olyan lomhán és ijedten mozgott a külvilágban, amilyen serény vídamsággal végezte odahaza a munkáját.

Az asszony — szakácsnő volt azelőtt — őszintén szerette a gyerekeket. És tiszta lélekkel tett föl, hogy valóban az édesanyja lesz Piroskának az anyja helyett.

Nem is rajta múlt, hogy ez nem sikerült, hanem Piroskán, aki úgy viselkedett a mostohájával szemben, mint egy gögös, kis jégcsap.

Jóeszü gyerek volt, fület, leskelődött. Tudta, hogy miért viselt három hónapig fekete flórból karcsalagot a kabátkáján. Amíg a rokonoknál volt, teleszívódott a képzelete a nagyok elhullatott beszédeiből, hogy ő árva és mostohája lesz.

A mostoha fogalma olyan volt a szemében, mint a krampusz. Ijesztő, idegen, ellenséges. Nem akarta a mostoháját szeretni.

Amikor hazakerült, arrogánsan nyávogott az igazi anyuskája után. Nem is akarta semmimódon a második asszonyt mamának szólítani, akármilyen szigorúan ráparancsolt az apja.

A szorgalmas, kövér asszony bánatosan bocsátotta a kőnyébe munkás kezét:

— Nem akar engem szeretni! — gondolta benne. — Megfésülni sem hagyja magát, nem tud rá nézni, nem tűr. Jó Isten! Még azt fogja gondolni az apja, hogy nem bánok vele elég jól.

És nem adta föl a küzdelmet, hogy ezt az akaratos, kis som-virágot magához édesgesse.

De hát a mostohának nagyon nehéz a dolga.

kórházukban sok abesszin sebesült katonát ápolnak, akik az Asciangi-tó környékén lefolyt harcokban vettek részt. Az olasz parancsnok közölte az orvosokkal, hogy nemcsak hogy folytathatják további működésüket, hanem az ápoláshoz szükséges orvosságot és kötıszert, valamint a kisegítő személyzetet is rendelkezésükre bocsátja.

Az olasz sajtó- és propagandaminisztérium 186-os számu jelentése a következőképpen hangzik:

— Dessie megszállását az eritreai hadtest hajtotta végre. A hadtest április 9-én indult

Mussolini hajlandó lemondani Abesszinia teljes meghódításáról

A Paris Soir római tudósítója szerint Mussolini miniszterelnök a római Velence palotában nemrég megtartott kormányértekezleten békülékeny szellemben foglalt állást a genfi tárgyalásokkal szemben.

De továbbra is elzárkózik az elől, hogy kényszer-intézkedések sulya alatt bocsátkozzon tárgyalásokba.

Hajlandó azonban az etiópiai hadműveleteket bizonyos kijelölt vonalig korlátozni, tehát lemond Abesszinia teljes meghódításáról, ha viszont a megtorló intézkedéseket rögtön megszüntetik. Ezek a hírek megerősítik azt az értesülést, amely szerint Olaszország az angol

FIGYELEM!

A DORY-PARK vendéglőben és kerti lokálban Buzești 45, Bucuresti

a legkiválóbb borokkal az ország leghíresebb szállójából és a speciális „Gratar”-ral nagyon olcsó árak mellett lesz kiszolgálva. — Esténként a nagybecsű közönséget a híres Ganesou-Jazz-zenekar és a szimpatikus Orchestra-Natională Costică Boscu szórakoztatják. — A lokál egész éjjel nyitva van.

el Kvoramból és nagy lelkesedéssel, hat nappal meneteléssel tették meg a Dessiég vezető 200 kilométeres utat. Menetelés közben kizárólag repülőgépekről látták el a csapatokat élelmiszerekkel.

külvilági hivatalnál felhivatalos lépéseket tett a kibékülés érdekében,

A négyes tartózkodási helyét — a Reuter haditudósítója szerint — senki sem ismeri. Egyes hírek szerint a főváros körül egy sziklabarlangban rejtőzik, miután Kvoramból való menekülése idején leberetváltatta szakállát és áruhába öltözött.

A négyes készül országának elhagyására és a főváros közelében állandóan készen áll egy repülőgépe,

amely úgy őt, mint családját az angol Kenia-tartományba szállítaná szükség esetén.

Jelentés a 13-as bizottság titkos üléséről

Késő éjszakai órákban jelentik Genfből: A tizenháromas bizottság a Népszövetség új palotájában ma délután titkos ülést tartott, amely este 8 órakor ért véget. Az ülésről a Népszövetség tájékoztató irodája a következőket jelentette:

A tizenháromas bizottság meghallgatta az elnök jelentését azokról a tárgyalásokról, amelyeket a Népszövetség főtákarának a társaságában a hadviselő felekkel folytatott. A bizottság celszerűnek vélte, hogy a ma délutáni, legújabb megbeszélésekről is tájékozódjon és ezért holnap délután

4 órakor folytatja ülését.

Londoni jelentés nyomán, angol felkérés szerint holnap lehet majd megállapítani, hogy van-e kilátás békére.

Párisban a helyzetet este kényesnek minősítették. A francia lapok számolnak azzal, hogy a Népszövetség munkája teljesen megfeneklik. A lapok utalnak arra, hogy a Népszövetség összeomlása első sorban nem annyira Franciaországot, mint inkább a kismemzeteket érintené.

Ez az asszony is tele volt szürve aggodalommal, hogy csakugyan mostoha talán? Nem elég jó, nem elég figyelmes. Őt is nyugtalanította a babona. És, hogy messziről se hasonlítson a tündérmesék gonosz boszorkánymostohájához, túleröltette a barátokozást. Mézes-mázos volt, hízlekedő. Idegen, természetellenes. Amivel csak azt érte el, hogy Piroska impertinenciája napról-napra nőtt. Végül oly szemtelenné vált, mint egy kis légy, amely minduntalan az ember orrára száll.

A mostoha zokogott az ura nyakába borulva: — Váljunk el, Kálmán. Nem akar hozzám szokni a kislány.

Soha még mostohának nem volt rosszabb dolga árva mellé. Össze voltak zárva egész nap a konyhában. És Piroska parányi agyának találékonysága nem mulasztott el egyetlen alkalmat sem, hogy viselkedésével ki ne mélyítse úraságának gyászos állapotát.

Rossz viszony volt közöttük. Ingerlékeny, feszülten udvarias. Mint két állam között, amelyek még a diplomácia hangján érintkeznek, de már kevés választja el őket a hadüzenettől.

Történt egy délután, hogy a mostoha így szólt az árvához:

— Állj föl Piroska arról a ládáról. Ki akarom venni belőle a faszenet.

Piroska nem állt föl. Ez új győzelem lett volna. Ilvesmit eddig mégsem csinált. Nyiltan nem szegült ellene nyílt parancsnak. Most megpróbálta.

A mostoha szelíden megismételte:

— Állj föl kicsikém...

Piroska olyan közömbös arcot csinált, mintha nem törődne vele, hogy hozzá beszélnek.

A mostoha hangja könyörgőn remegni kezdett:

— Piroska szívem!

Piroska orrán erre szemtellenül gúnyos kifejezés jelent meg, mintha azt mondaná: „nekem te nem parancsolsz!”

Az asszony hirtelen elveszítette a türelmét. A homloka is elpirult a haragtól. És szabadon engedve az anyák fegyelműző ösztönét, megfogta Piroskát és megverte. Már ahogy kisgyerekeket szokás megverni. Negyedgözzel meghúzta a fület, fölhatotta a szoknyáját és a tenyerével néhány pukánóságot ütött az ülepére.

A verés csüppet sem fájt. De Piroska azért úgy bümbölt és sikoltozott, hogy kijuttek a gangra

az emelet összes konyháiból a cselédek.

Itt van tehát a mostoha! Ez ő, ilyen lesz ezután, most megmutatta igazi arcát. Félelem és mélységes megaláztatás szégyene emésztette Piroska lelkét, amikor husz percnyi, teli tödéből való sikoltozás után csendesen sirdogálni kezdett, a fal felé fordulva, hogy ne lásson semmit az egész világból.

Csönd volt. Piroska csak apró neszeket hallott, amiből tudhatta, hogy a mostohája ott dolgozgat a konyhában.

Sokáig állt, elfáradt, megunt nézni a falat, meg is éhezett. Őt óra, jelentkezett egy vékonyka korgás a gyomrában, ilyenkor szokott uzsonnázni ezelőtt. Na de hát mostan uzsonna! Piroska már az éhhalál szorongását kezdte érezni, amikor egy nagy karéj szilvalekváros kenyér jelent meg egészen közel az arca előtt.

Csöndes, természetes hang szólalt meg a háta mögött, mintha semmi nem történt volna közöttük:

— Itt az uzsonná!

Piroskának nem volt ereje visszautasítani a lekváros kenyeret. Elfogadta az ellenséges kézből, egy darabig komoran nézte, aztán elcsábult és beleharapott.

Most megkönnyebbült sóhajt és nevetést hallott a tűzhely felől. A gyerekeknek roppant éles fülük van. Piroska is kihallotta ebből a nevetésből, hogy a gonosz mostoha sem érezte magát jól a verés után.

Engedékenyen megfordult. Megreszkírozta a fél szemét, hogy a mostohájára nézzen. Aztán rámosolygott. Félg ravaszgágból, hogy jó lesz békét kötni az ilyen tulhatalmas ellenséggel. De félig már bizalomból is. Ugy érezte, hogy elintéződött közöttük valami fontos etikettkérdés. „Igen megvert és a világ nem omlott össze, megkente a lekváros kenyeremet, ugylátszik mégis a mamám.”

Az asszony leült egy konyhaszékre és kitérta a kislány felé a karját:

— Gyere ide, Piroska, adj nekem is egy harapást!

Piroska fölkapaszkodott a mostohája álébe és odatartotta a kenyerét:

— Tessék harapni!

Ették, csokolóztak. Csupa lekvár lett mindkettőjük arca, amitől aztán szivből, hosszan, oldalnyillalásig nevettek.

Bonyodalmak a betiltott szerencsejáték-engedélyek körül

Allítólag két zavaró szót csempészték a törvény szövegébe

Az új szerencsejátéktörvény következtében életlehetőségüket elveszített játéklukok, mint értesülünk, még nem adták fel a végső reményt, hogy legalább is július 1-ig, tehát ameddig az engedélydíj ki van fizetve, újból engedélyezik a játékot számukra. Ezt a reményüket jelentékenyen növelte a prahovai törvényszék ismeretes határozata, amely a sinaia-i kaszinóban a szerencsejátékot ismét engedélyezte. Hasonló határozatot hozott a bucuresti-i törvényszék is. Az arad-iak azt remélik, hogy amennyiben végső szükségben a törvényszékhez fordulnak, az arad-i törvényszék is meg fogja állapítani a játék folytatásához való jogukat.

Ebben az ügyben különben beszéltünk Iancu Traian rendőrkezesrel, aki ezeket mondotta:

— Véleményem szerint az arad-i játéklukok törekvése nem járhat sok sikerrel, annál az egyszerű oknál fogva, mert engedélyüket „ideiglenes” megjelöléssel kapták. Ez az „ideiglenes” szó azt jelenti, hogy a maguk kockázatára rendezkedtek be a szerencsejátékra és engedélyüket bármikor elveszthetik, anélkül, hogy az állam hármilyen kártérítésre is kötelezhető lenne. Különböző tudommal a sinaia-i játékkaszinónak különleges helyzete van, ami nem hasonlítható össze az arad-i klubok tevékenységével.

A Tempo című bucuresti-i lap egyébként szenzációs cikkben azt állítja, hogy az új szerencsejáték-törvény szövegébe becsenészték a „locurile publice” (nyilvános helyiségek) szót, vagyis, hogy a tilalom csupán a „nyilvános helyiségek”-re vonatkozik. A klubok természetesen arra az álláspontra helyezkednek, hogy a törvény rájuk nem vonatkozik, mint-hogy a klub, amelynek beirt tagjai vannak, nem nyilvános helyiség. A fővárosi lap azt állítja, hogy a „nyilvános helyiség” kifejezés nem is volt benne az eredetileg megszavazott törvényben és hogy különbség van a megszavazott törvény és a hivatalos lapban megjelent törvény-szöveg között.

Bucuresti-i jelentés szerint Bentoiu állam-titkár leiratot intézett a prahovai vezető-ügyészhez, akit a szerencsejátékok betiltásáról szóló törvény intézkedéseivel kapcsolatosan felszólított, hogy személyesen ellenőrizze a törvény végrehajtását és azonnal tegyen jelentést az ellenőrzés eredményéről. Ezt a rendelkezést az tette szükségessé, hogy a sinaia-i kaszinóban a hivatalos lapban megjelent törvény ellenére is folytatják a játékot.

Exportlehetőségek Egyiptomba és Palesztinába

Bucuresti-ből jelentik: Egyiptomban a hus és zsirák oly magasak, hogy a román exportöröknek kifizetődik az oda való szállítás. Az egyiptomi kormány ezzel szemben vámkedvezményt kér a pamut Romániába való bevitelére. Minden valószínűség szerint a megegyezés kompenzációs alapon fog létrejönni, ami igen előnyös lesz a termelők szempontjából is. Palesztina gabona-, hus- és gyümölcsszükségletét túlnyomórészt nem Európából szerezte be eddig, most azonban tárgyalások indultak meg a kormány és a palesztinai exportörök között, amelyek különösen a kóser hus kivitele tekintetében biztatnak eredménnyel.

Tiltakozó gyűlések a sinaia-i események és a szélsőjobboldali szervezetek ellen

Az igazságügyminiszterium hivatalos közleménye a diákkongresszus ügyében folytatott nyomozásról

Fontos belpolitikai eseményeket várnak Titulescu hazatérése után

Bucuresti-ből jelentik: A tárgul-mureş-i diákkongresszus eseményeivel kapcsolatosan az igazságügyminiszterium a következő hivatalos közleményt adta ki:

— A tárgul-mureş-i táblai ügyészség eljárását indított mindazok ellen, akikről megállapították, hogy bűnösök a tárgul-mureş-i diákkongresszuson történt eseményekben. A vizsgálat tovább folyik. Április 15-én tanúkihallgatások folytak, míg április 16-án kihallgatták azokat a diákokat, akiket a bucuresti-i rendőrvézerigazgatóság vitt el Tárgul-Mureş-re. Az igazságügyminiszterium megtette a szükséges intézkedéseket, hogy a vizsgálat zavartalanul folyhasson és hogy az igazságszolgáltatás haladék nélkül, a törvény által előírt büntetésben részesítse mindazokat, akiket bűnösöknek találunk.

Ugyancsak bucuresti-i jelentés számol be arról, hogy a közeli napokban a liberális párt-szervezetek sorozatos tiltakozó gyűléseket rendeznek a Sinaia-ban történt események, valamint a szélsőjobboldali szervezetek ellen. Pénteken rendezik meg tudvalevőleg a moldova-i liberális képviselők sinaia-i zárandoklatát és ennek alkalmával felszólítják az ifjúságot, hogy térjen vissza a nagymultu ősök útjára. Piatra Neamţban vasárnap Iamandi miniszter elnöke alatt megtartandó gyűlésen teljes részletességgel letárgyalják a szélsőjobboldali mozgalom kérdését, valamint

Duca meggyilkolásának ügyét is. Iamandi követelni fogja, hogy derítsenek fényt a gyilkosság hátterére, annál is inkább, mert az igazságot nagyon könnyű kideríteni. A Ploesti-ben megtartandó április 23-iki gyűlésen Tatarescu miniszterelnök a liberális párt ideológiájáról és tradíciójáról beszél, egyben pedig elítéli a szélsőjobboldali anarchikus mozgalmakat, amelyek könnyen az ország bolsevizálásához vezethetnek.

Egyes hírek szerint Titulescu külügyminisztert hazahívták Genéből. Miután Titulescu hazahívása minden esetben fontos belpolitikai eseményeket, rendszerint rendszer-változásokat jelent, természetesen a hír nagy feltűnést keltett a fővárosban. Egelőre azonban — újabb hírek szerint — Titulescunak Genében kell maradni és csak a jövő héten jöhet haza.

A Tatarescu-kormány állítólag lemondott április 11-én

A „Zorile” mai száma feltűnést keltő cikket közöl. Eszerint Tatarescu miniszterelnök április 11-én benyújtotta a kormány lemondását. Időközben azonban a husvéti ünnepek alatt két rendkívül fontos beszélgetés folyt le, amelyek a lemondást időszerűtlenné tették. A lap hangsúlyozza, hogy a következő napok eseményei mindenben igazolni fogják értesülését.

Szabadrábra helyezte Vulpe főügyész a macea-i letartóztatottakat

A főügyész nem enged politikát belevinni az ügybe — Beller képviselő és Hunyár dr. a prefektusnál — Az ügyvédi kamara is beavatkozik az ügybe

Csütörtök délelőtt bekisérték az arad-i ügyészségre Leiser József, Eisenbeil György, Haász Márton és Weldin Károly macea-i lakosokat, akiket — mint részletesen megírtuk — azzal vádolták, hogy megtámadták és súlyosan megverték Mosanu Teodor grancsárkatonát a Macea községben husvétkor rendezett bál alkalmával. A vádak között az is szerepelt, hogy hitlerista propagandát folytattak és az ez ellen tiltakozó grancsárt kidobták a vendéglőből, majd bántalmazták. Röviddel a macea-iak bekisérése után megjelent az ügyészségen Beller Hans képviselő a két védővel: dr. Raicu Aurel és dr. Hunyár Algernon arad-i ügyvédekkel. A képviselő Vulpe Constantin vezető főügyészt kereste fel, aki előtt ismertette a történeteket és

arra kérte a főügyészt, ne engedje meg, hogy politikai ügyet csináljanak egy szimpla korcsmai összekapásból. A vezető főügyész biztosította a képviselőt arról, hogy a legteljesebb objektivitással fogja kivizsgálni az ügyet

és nem engedi azt mellékvágányra vinni.

Még a délelőtti órákban maga a főügyész hallgatta ki a négy őrizetbevett egyént. Elpanaszolták, hogy súlyosan megverték és bántal-

mázás közben folyton hitleristáknak nevezték őket. Kijelentették, hogy soha semmitéle ilyen propagandával nem foglalkoztak, majd elmondották a történeteket.

A kihallgatások után

Vulpe főügyész elrendelte a négy macea-i paraszt szabadrábrahelyezését.

Miután nem látta az ügyet olyan súlyosnak, hogy a fogvatartás szükséges lenne. A szabadrábrahelyezés a délelőtti órákban meg is történt, majd a védők elvitték az embereket egy arad-i hatósági orvoshoz, akinél láttelelet vértettek fel sérüléseikről. Egyben a vizsgálóbíró-nál is eljárnak, hogy a katonai kórházban fekvő Mosanut viszont dr. Ionescu Alexandru törvényszéki orvos vizsgálja meg.

A déli órákban Beller Hans képviselő és dr. Hunyár Algernon felkeresték dr. Groza Ioan prefektust, akinél panaszt tettek Mururca Ioan macea-i községi bíró ellen, aki egyrészt politikai bűncselekményként állította be a jelentéktelen korcsmai incidenst, amelyet arra használt fel, hogy ellenfeleinek kellemetlenkedjen, másrészt pedig azért, mert szerdán letartóztatással fenyegette meg dr. Hunyárt. A prefektus kijelentette, hogy az ügyről ezideig nem kapott jelentést, de vizsgálatot fog indítani. Egyben leszögezte, hogy Hunyár dr.-nak elsősorban a bírói fórumon kell eljárnia az ügyben.

Az ügyvéd ennek megfelelően hünvádi feljelentést tett hivatalos hatalommal való visszaélés címén ugy Mururca községi bíró, mint a község albirája ellen. Az ügybe előreláthatólag az arad-i ügyvédi kamara is beavatkozik.

Miután arról van szó, hogy egy ügyvédet hivatása teljesítése közben letartóztatással fenyegették meg és így a kamarának kell megvédenie a megsértett ügyvédi presztizst.

BUDAPESTI NEMZETKÖZI VÁSÁR

május 8-18.

50%-os utazási kedvezmény.

A vásárigazolvánnyal visum nélkül lehet a magyar határt átlépni.

Minket kondicionálnak, kérem!

Allandóan panaszkodni szoktunk, hogy a tudomány és a technika nagy vívmányait nem használja fel az emberiség, hogy roppant lehetőségeket hagy kiaknázatlanul. Hivatkozni szoktunk ilyenkor többek között a filmre és a rádióra, mint a materialista léleklet feltevéseire, a közlekedéstechnikára, amely ugyebár annyira megszüketta a világot — hivatkozunk és békellenkedünk s közben nem vesszük észre, hogy a nagy eredményeket máris kihasználják — javunkra vagy kárunkra, ez már más kérdés.

A huszadik század egyik nagy eredménye a kondicionált reflexek tana. Pavlov kutyakísérletei mutatták meg, miképpen lehet állatot, embert bizonyos viselkedésre kondicionálni, előre beállítani. Nos, minket máris kondicionálnak. Beülünk a filmkatedrális keilmes felhomályába, tömjén helyett ugyan más illatokat lenget a fúrge jegyszédők által keltett szellő, de áhitatban legtöbbszörünkél nincs hiány. Zsibbadt jóérzéssel elhelyezkedünk a kényelmes bársonyülésen, esetleg jóízű cukrot olvadotatunk a nyelvünkön, értelmi ellenállásunkat (ha van ilyen?) kikapcsoljuk és átadjuk magunkat az ezüstlepedő varázslatának. Ujabbban az ezüstlepedő, hála a haladó szellemű angol katonai hatóságoknak, militarizmusra kondicionál. Ülünk a már említett kábulatban s egy remekül fotografált film hívja fel a figyelmünket arra, milyen anyagi foglalkozás a hadipilóta mestersége. Szikrázik a napfény az idillikus hangárok tetején, amikor nagy sereg daliás ifjú, elegáns egyenruhában előrohan, kigördít a hangárból néhány karcos „ezüstmadarat” (a kifejezés nem a miénk, hanem az angol légiflotta költői lelkű propagandafőnöké), belepattannak, s máris habos felhők, méregzöld tengerek, romantikus ösvadonok, tengerszemek és piramisok felett szelik a levegőt. Valamennyi jóarcu, vidám gyerek, makulátlan fogsorok villog, amint belenevetnek az objektívbe. A néző pedig félerősrőfolt józansággal, kikapcsolt értelmi ellenállásával ül a filmkatedrális bődtől akváriumra emlékeztető mélyen, szuszog, rág, s puha, hajlítható lélekkel issza be az új benyomásokat. Hát micsoda ez, ha nem pompás technikájú kondicionálás?

A film szuggesztív hatását senki sem tagadhatja. Kalandofilmeink után láttam köpcös, idősebb könyvelőket, amint „érdekes” keserű vonással szájkörül, szilaj mozdulattal gyújtják meg cigarettájukat s nagy energiával, széles ívből hajítják el a gyutát. Kétfokú rozzant hölgyek sejtelmes tekintettel keresik a ruhájában elrejtőlköző férjüket a szerelmi film után és kislányosan kacér, játszi mozdulattal kerítik nyakukba a dupla ezüstrókat, ami megjéjthetetlen módon inkább kétfokú rozzant hölgyek, mint ragyogó fiatal lányok vállát szokta díszíteni. Mindez nem volna baj, ha a filmkatedrálisokat nem látogatnák fiatal férfiak és nők, sőt fiúk és lányok, akik még könnyebben hajlanak el veszélyes kondicionálásra.

Angliában egyre komolyabban veszik a rádiót és a filmet. A B. B. C. nagy előadásorozatát közvetített a közelmúltban a British Navy matrózainak és tisztjeinek remek életéről s a fémhíradók állandóan megcsillagították az egyenruhás élet változatos nagyszerűségeit. Az angol lapok, a Daily Mailtól a Timesig és a szocialista Daily Heraldtól a Manchester Guardianig naponta óriási terjedelemben foglalkoznak az angol tengeri és légi flotta, a szárazföldi és gyarmati haderő problémáival. A Daily Mail állandó teljesoldalas rovatot nyitott, amelyben az olvasók adnak tanácsokat a hadseregnek, közölvén, hogy véleményük szerint melyik a leghatásosabb toborzási mód.

Persze, a dolognak van másik oldala is, (mely dolognak nincs?) sötétebb, de nem kevésbé romantikus. A Scotland Yard különleges megbízatású detektívjei a következő erősen filmszerű rejtély megfejtésén dolgoznak: Castletownshendi kastélyában meggyilkolták Sir Boyle Somerville ellentengernagyot, az angol flotta irországi toborzásának legfőbb irányítóját. Az ellentengernagy egyedül volt otthon feleségével vidéki kastélyában. Jó angol szokáshoz híven a vasárnapesti bátra elengedte egész személyzetét. A lady az emeleten olvasott, az ellentengernagy íróasztala mellett ült. Csöngetés. Az ellentengernagy nyit ajtót. „Ön Somerville?” — kérdi egy mély férfihang. — „Somerville ellentengernagy vagyok”, hangzik a felelet, de ugyanakkor három revolverdörrenés is megzúzza a vidéki csendet. Mire a lady lerohan, az ellentengernagy már halott. A gyilkosok eltűntek; a holttest mellett kis papírlap hever: „Igy lakol az, aki annyi ir ifjút juttatott az angol haditengerészetbe.”

A gyilkosságoknak is van stílusuk: Somerville ellentengernagy romantikus, filmszerű gyilkosságának esett áldozatul, Nem csoda ez, hiszen a film

A világegyetem műhelytitkai

Az átöröklés dzsungele

Megrészegetett és megmérgezett gén-ek — Nem más az élőlény, mint vegyi anyagok összetétele..?

Az Aradi Közlöny cikksorozata. (IV.)

Az átöröklés rejtélyes dzsungelében a következő nagy lépést T. H. Morgan tette, amikor a *Drosophila Melanogaster* nevű gyümölcslégyvel kísérletezett, amely kilencnaponként új nemzedéknek adott életet. Egyetlen év folyamán huszonöt nemzedéket tanulmányozhatott, ami emberi viszonylatban körülbelül ötszáz évnek felelne meg. Ha a sejtplazmát befolyásolni lehet, akkor ezek a gyümölcslégyek elárulják az átöröklés titkait. Morgan hihetetlen türelemmel, szorgalommal és eltökéltséggel tenyésztette a legyek millióit és pontos családfát vezetett róluk. Nincs emberi család, amely olyan biztos lehetne ősei felől, mint a Morgan-féle legyek családjai. Morgan és intézete több mint huszmillió legyet tanulmányozott és négyszáz változatot sikerült előidéznie.

Morgan azzal a feltevéssel dolgozott, hogy a himeműi kromozómák gén-jei pontosan megfelelnek a nőnemű gén-eknek. Egy kromozómán belül az egyes jelenségeket meghatározó gének egyforma helyet foglalnak el, a him és a nőstény kromozómában egyaránt. Mikor a két kromozóma egyesül, akkor a szem színét meghatározó gén egyesül egy másik, ugyanilyen feladatot teljesítő gén-nel. A gének egyesülnek, tehát az utód mindkét szülő génjét öröklí. Ez az oka annak, hogy miért hasonlítanak a gyermekek szüleikre. Ebben a folyamatban a különböző jelenségek igen sokféle módon kombinálhatók. Szüleinktől orrot és szemet nem kész ház vagy fix vagyon módjára kapunk, hanem — gén-eket öröklünk. A gén-ek létében nem lehet kételkedni. Kétezerkétezeröttszáz lehet belőlük, úgy összefüve, mint egy nyaklánc gyöngve, mindegyik különbözik az összes többiétől, mindegyiknek megvan a maga külön szerepe a sejt bonyolult egészében.

Az élet gyökere

De még nem bizonyították be, kísérlet után, hogy a gén-ek csakugyan az átöröklés egységei. Igen szellemes kísérletek történtek viszont arra, hogy befolyásolják a gén-eket. A kísérletezők nem riadtak vissza egyetlen módszertől sem. Megmérgezték, berugatták, fojtogatták, centrifugális gépekben körülkergették, melegítették, hűtötték, éhezettették és túltáplálták a gén-eket. Sikert nem értek el. Müller professzor végre elhatározta, hogy az atomfizikusok módszeréhez folyamodik. A Röntgen-sugár el tud választani egy elektront egy atomtól, ezáltal az atomtól egy olyan izgatott állapotban levő anyagi részecskét tud előállítani, amely világít. Mi történhetik, ha a sugarat a gén-ekre irányítjuk? Az eredmény meghökkenítő volt. Hogy mi történt valójában, nem tudjuk. Ugyalátszik, a gén-ek vegyileg megváltoztak, vagy kilóduáltak a helyükről. tény az, hogy Müller professzor huszmillióból nem négyszáz, hanem hatvan ezer változatot tudott előállítani.

Az evolúciós folyamatot tizenötezer perccel meggyorsította!

És milyen szörnyeket hívott életre! *Kidülledt szemű legyeket, mélyenülő szeműket, vörös-, fehér-, zöld-, barna-, sárgaszemű legyeket, kopasz, szőrös, simaszőrű, göndörszőrű, durvaszőrű legyeket, olyanokat, amelyeknek három-négy külön végtagja van, roppantszárnnyú legyeket, szárnyatlan legyeket, nagyokat és ki-*

csinyeket, aktívokat és passzívokat, meddőlegéseket és roppant termékenyeket. (Érdekes különben, hogy különleges körülmények összeállítására révén maga a természet is hoz létre „természetellenes”-nek látszó fajtaikat, különösen a rovarvilágban.)

Mi történt hát? Müller professzor szavai szerint „az élet gyökerét, a gén-eket, megbolygatták”. Lehet-e ezután még kétely, hogy gén-ek valóban léteznek, hogy Morgannak igaza volt?

Az idealista biológia

Az evolúció kérdése leszűkült a gén problémájára. Már az élet gyökerénél vagyunk, de még mindig nem tudjuk megmagyarázni, hogyan keletkeznek új fajtaik. Sokan feltételezik, hogy a gén-ek igen bonyolult kémiai anyagból állanak. Ez csak újabb utat mutat a kutatásnak. *Ha pusztán vegyi anyagok, miképpen történhetik, hogy változnak és szaporítják magukat?* Hiszen a vas, az arany és a többi anyagok általában véve ugyanazok maradnak. Minden anyag, szerves vagy szervetlen, alig száz elemnek a változata. Nyilvánvalóan ugyanazok az elemek találhatók meg az összes szerves lényekben, de hogyan állnak össze ezek a változatok,

hogyan tudja az elemek bizonyos összetétele szaporítani önmagát, míg a másfajta összetételek meddők?

Ezek a kérdések rögtön rá is mutatnak a materialista biológia nagy nehézségeire. A materialista biológus erősen hisz abban, hogy minden élet fizikokémiai folyamatok eredménye. A szervezetet mechanizmusnak tekinti: olyan bonyolult mechanizmusnak, amelynek a működési módját mindeddig nem tudjuk megmagyarázni: de bizonyára erre is képesek leszünk — füzi hozzá reménykedve — ha majd még több ismerettel rendelkezünk.

Az idealista biológia tagadja, hogy ezen az úton magyarázathoz juthatunk. Az idealista biológia legnagyobb előharcosa ma Haldane professzor. Ő tagadja a materialista felfogás helyességét s tudományos világképének színpadán csodálatos rejtélyek játékát mutatja meg. Hivatkozik arra, hogy Berzelius a múlt század első felében kifejtette: „a szerves életben az elemek ugylátszik teljesen más törvényszerűségek hatására mozognak, mint a szervetlen természetben”. Azóta a biokémia ezeket a „teljesen más” törvényszerűségeket kutatja. Mindenki olvasott már arról, hogy egy ember milyen elemekből van összetéve, hány százalék vas, arzén, só stb. alkotja az emberi szervezetet. De az is nyilvánvaló, hogy ezeknek az elemeknek megfelelő arányú összessége egymagában még korántsem azonos az élő szervezettel. Hogy mi teszi szerves életté a szervetlen anyagrészek konglomerátumát, arra felelet nincs, csak elméletek vannak. A biokémiai kutatás az élőlények és életfolyamataik vegyi törvényszerűségeit vizsgálja. A szerves élet sok titkát gyönyörűen megfejtette már, azonban az élet fiziko-kémiai, illetve mechanisztikus látásának ortodox materialista módjával a modern biológusoknak — élükön Needham-mel és Haldane-vel — mégis szakítaniuk kellett. „A fizikai tudományok szempontjából egy élő szervezet léte, születése és halála: megmagyarázhatatlan csoda” — írja Haldane professzor.

áramlatokat bocsátana a közönségre, — ha egyszerűen homlokegyenest megfordítaná a militarista pszichológusok kondicionálási folyamatát. A ragyogó pilótaéletet rossz szaggal és hideggel kötné össze az érzékenylelkű néző tudatában. Az esetleg erre hajlandó mozisoknak boldogan ad továbbí ingyenes utbaigazítást:

PALÓCZI HORVATH GYÖRGY.

Vasárnapra várják

a spanyol tanácsköztársaság kikiáltását

Párisból jelentik: A Spanyolországból érkező hírek sejtetnek engedik, hogy a spanyol kommunisták április 19-ikére, vasárnapra nagyobb szabású megmozdulást terveznek. A Journal értesülése szerint az elmúlt kedden hirtelen elutazott Párisból a szovjet-küldöttség, amelyet a kommunista internacionálé moszkvai központja a spanyolországi kommunista forradalom előkészítésével és lebonyolításával bízott meg. Ez a bizottság napokkal ezelőtt érkezett Párisba és ott beható tárgyalásokat folytatott a francia kommunista párt vezetőivel. A Journal úgy tudja, hogy a bizottság tagjai kedden megkapták azt a táviratot, amelyre már vártak. A táviratot Diaz, a spanyolországi kommunista párt főtitkára küldte, aki közölte, hogy a kommunista megbízottak sürgős jelenlétére van szükség. Spanyolországban már napokkal ezelőtt megkezdődtek a munkabeszüntetések és sztrájkok és felozott mértékben folynak a zavargások is az egész országban. A legtöbb spanyol lap nagyvonalúan látja a helyzetet és vasárnapra a spanyol tanácsköztársaság kikiáltását várják.

Szevillából jelentik: Eizaguirre törvényszéki elnök tegnap este lakása felé igyekezett. Néhány lépéssel az elnök után egy rendőrtiszt lépkedett, akit a törvényszéki elnök életbiztonsága feletti örkődéssel bízott meg. Baloldali radikálisok támadtak az elnökre, akit több revolverlövessel súlyosan megsebesítettek.

Je fókeltrefektete

az a pár lej különbség, amellyel többet fizet, ha „TUNGSRAM“-izzólámpát vásárol. A „Tungsram“-izzólámpa kevés áramot fogyaszt és kitünő, egészséges fényt ad.

TUNGSRAM

IZZÓLÁMPÁVAL ÖLTSÖN VILÁG

Az arad-i iparosság áldozatkészsége

Vasárnap avatják fel ünnepélyes keretek között az iparos-aggmenházat

Az ünnepségen számos ipartestület képviselteti magát — Az arad-i munkakamara az ipartestület átvétele után is fenntartja az emberbaráti intézményt

Arad iparosságának nagy ünnepe lesz a hó 19-ikén, vasárnap. Ekkor avatják fel ünnepélyes külsőségek között az ipartestület aggmenházát, amely valóra váltotta az itteni iparosság egyik régen tervezett, régen nélkülözött emberbaráti intézményét.

Az iparos aggmenház megvalósításának gondolata tulajdonképpen az ipartestület 1935. évi, ötvenedik jubiláris közgyűlését előkészítő értekezleten merült fel újra. Ekkor vetették fel azt a tervet, hogy a jubileumi év megünneplésére az lenne a legméltóbb cselekedet, ha berendeznék az iparosok aggmenházát és ott-hont nyújtanának számos olyan elszegényedett és elaggott iparosnak, aki a legnagyobb nyomorral, nélkülözéssel küzd és akinek ellátásáról házzátartozói sem gondoskodhatnak.

Ezt a nemes tervet az ipartestület vezetősége, Vulpes Maxim elnökkel az élén magáévá tette és aggmenház-bizottságot választott a terv megvalósítása érdekében. Ennek a bizottságnak irányítását Moskovitz Izidor vette át, aki a bizottság többi tagjaival együtt mindent elkövetett, hogy az aggmenházat minél előbb berendezzék és annak működését biztosítsák.

A nemes elgondolást Arad iparossága nagy megértéssel fogadta és áldozatkészségével járult hozzá a terv megvalósításához. A lakatosok egyrésze magára vállalta az ágyak díjmentes elkészítését, mások pedig az éjjeli-szekerényeken dolgoztak, az asztalosok szekrényeket és asztalokat szállítottak, a festők pedig a szobák és a bútorok festésének munkálatait végezték el, a villanyszerelés munkálatait több cég osztotta fel egymás között, míg a festék-kereskedők ingyen festéket adtak.

Külön kell megemlékeznünk a Munkakamara áldozatkészségéről. Vulpes Maxim munkakamarai elnök ugyanis 30 ezer lei értékű vásznat ajánlott fel az aggmenház céljaira. Ebből a vászonból varrta meg a hölgybizottság öt tagja a lepedőket és a párnahuzatokat. Készpénzt tulajdonképpen csak a takarókra és a szalmazsákokra költöttek.

Az aggmenháznak jelenleg tizenegy lakója van, de tizenhat lakó számára áll rendelkezésre megfelelő berendezés. Egyelőre azonban a költségvetés csak tizenegy ember ellátását biztosítja és ezért nem helyezhettek el több embert az aggmenházban.

Vasárnap délelőtt avatják fel ünnepélyes külsőségek között az iparos aggmenházat.

Az ünnepségnek országos jelleget kölcsönöz az, hogy arra az ország összes ipartestületeit meghívták és azon előreláthatólag számos ipartestület képviselteti magát.

Az új ipartörvény értelmében egyébként az ipartestületek vagyona tudvalevőleg a munkakamarák tulajdonába megy át. Értesülésünk szerint az arad-i Munkakamara az átvétel után továbbra is fenntartja az iparos aggmenházat.

A vasárnap délelőtti ünnepségen leplezik le Olariu Iustin volt ipartestületi elnök Balla Frigyes által művésziesen megfestett arcképét is.

A szép ünnepségre egyébként az ipartestület elnöksége a következő meghívót bocsátotta ki:

Iparos Testvéreink! Ünnepet ülünk megegyezően, mielőtt megszűnik féltészagado működő testületünk. Mielőtt megszűnik működésünk, tanúbizonyosságát kívánjuk szolgáltatni, miként dolgozott

ipartestületünk az összetartozandóság jegyében, a testvériesség szolgálatában. Amint elődeink, bizakodva az utódok megértő lelkében, megteremtették az ipar fejlesztésére, az iparosság javára testületünket, úgy mi nyugodt lelkiismerettel mutathatunk rá, hogy testületünk utolsó ténykedésével is az elődeink által reánk bízott feladatot szolgáltuk. Ünneplésre hívunk benneteket, Testvérek. — Áldozatok velünk együtt a humanizmus oltárán. — Érezzétek velünk azt a megnyugtató érzést, amit a „Jó“-ért való cselekvés ébreszt és ne feledjétek, hogy mi akkor is egymáshoz tartozunk, ha már testületünk nem is fogja a közös templom hivatását betölthetni. Testületünk fennállásának 50 éves évfordulója alkalmából hozott határozattal kaptunk utasítást elaggott és elszegényedett iparostestvéreink kelte és méltó gondozására. Ennek teljesítéséül avatjuk vasárnap, a hó 19-én a. e. 10 órakor testületünk nagytermében tartandó díszgyűlés keretében az „Arad-i Ipartestület Aggmenházát“. Ugyancsak ezen ünnepséggel kapcsolatban teszünk eleget ama kedves kötelességünknek, hogy volt elnökeink képcsarnokában, méltó helyére helyezzük Olariu Iustin volt működő és örökös tiszteletbeli elnökünk arcképét. Erre a kettős ünnepre hívunk és várunk Benneteket igaz szeretettel. Az Arad-i Ipartestület és az Aggmenház-bizottság Elnöksége.

CENTRAL 5, 7½ és 9¼ órákor
Utoljára

A mi kislányunk:
Shirley Temple

CORSO 5, 7½ és 9¼ órákor

Zsákbamacska.

MAGDA SCHNEIDER, WOLF ALBACH RETTY,
THEO LINGEN.

SELECT Ma szünet!

URANIA 5, 7½ és 9¼ órákor
Premier:

Charles Dickens:

Copperfield Dávid

A világirodalom egyik legremekesebb terméke. Hatvanöt kiváló színész játszik ebben a filmóriás-ban s az élen ott van

Lionel Barrymore, Maureen O'Sullivan,
Lewis Stone, Madge Evans,
Freddie Bartholomew, Elizabeth Allan.

Megindító szerelmi történet, amely az olvasók millióit hatotta meg.

Németül beszélő film. Ifjuságnak engedélyezve.

Jön: Csokos órák (Wenn die Musik nicht waere.) Paul Hörbiger, Sybille Schmitz, Karin Hardt, Tina E lers.

Kémkedés miatt

Prágában letartóztattak egy bucaresti-i egyetemi hallgatót

Bucuresti-ből jelentik: Prágából érkezett jelentés szerint tegnap a morvaországi Trnauában letartóztatták dr. Jonnah ügyvédjelöltet, akit Németország javára való kémkedéssel vádolnak. Vele együtt őrizetbe vették Prokopovici Ionelt, aki a bucaresti-i politechnika hallgatója. Lakásukon házkutatást tartottak és igen sok kompromittáló iratot foglaltak le. Kiderült, hogy mindketten kém szervezetek tagjai és ennek a kém szervezetnek a működése Közép- és Délurópa államaira terjed ki s Németország javára kémkedett.

HIREK

Jó üzlet

A genfi arénában nyugodtan folyik tovább a játék és az olvasóközönség egyik nap tudomásul veheti, hogy hál' Isten tiszta küssé a nemzetközi helyzet beborult ege, másnap viszont azzal a hírrel vágják felbe, hogy a diplomácia láthatóan ismét sötét fellegek gyülekeznek és nem lehet tudni, mit hoz a holnap. És így megy ez már hetek és hónapok óta, szinte be lehetne osztani, páratlan napokon javul, páros napokon pedig rosszabbodik a nemzetközi situáció, hétfőn és szerdán újra háboru fenyegeti a világot, kedden és csütörtökön sikerült nagy erőfeszítésekkel megmenteni a békét, míg szombaton és vasárnap bizonytalan a helyzet, félig ilyen, félig olyan.

A genfi arénában pedig folyik a játék...

És minden országból patakokként folynak a bankjegyhalmazok azok felé, akik ezt a játékot a maguk céljaira hasznosítani tudják. A világ közvéleményének állandó nyugtalanságbantartása, a háborus kísérletek felidézése — hacsak rövid időre is — kitűnő üzlet egyeseknek. Egy angol lap közöl most kimutatást, amelyből kiderül, hogy tizenhárom nagy angol főmőntőde részvényei 1935. decembertől 1936. februárig a háborús hírek folytán nem kevesebb, mint 207 százalékos emelkedést értek el a tőzsdén és így a részvények értéke 11 millió 205 ezer font sterlingről 34 millió 414 ezer font sterlingre szökött. Ugyanezen idő alatt hatvanhat angol repülőgéptársaság részvényei 66 százalékos emelkedést mutattak, 22 millió fontról 38 és fél millióra. A tőzsdéigények — állapítja meg ugyanaz az angol lap — csupán a „Bristol Aeroplane Company” alaptőke-emelése alkalmából néhány nap alatt 180 millió frankot kerestek a tőzsdén. Vajon mennyit kerestek a Wickers—Armstrong fegyvergyári részvényeken? Aggódo tekintettel várják a napi jelentéseket, rettegő lélekkel félnek a holnaptól... de vannak, akiknek számára a rettegés, a félelem, az aggodalom és a bizonytalanság — üzlet. Amely milliókat jövedelmez egyetlen nap alatt, minél nagyobb a bizonytalanság, annál többet, mert az elröppentő szűkszevu jelentés, a mely új és új buyodalmakról beszél, amely folyton háborus veszélyek lidércét idézi fel, sokmillió megrendelést hoz a konyhára, azok számára, akik megfelelő ügyességgel halászni tudnak a nemzetközi helyzet zavarosában...

És a genfi arénában tovább látszanak...

(—rosi.)

— SZÉL ÉS ESŐ. Élénk szél, erős hólyan eső, egyes helyeken zivatar, esetleg légeső. A hőmérséklet alakulása bizonytalan.

— Befejeződött a vezérkari értekezlet. Londonból jelentik: A vezérkari küldöttek ma befejezték tanácskozásukat.

— A brüsszeli jugoszláv követség Budapestre helyezték. Belgrádból jelentik: (Rador). Kasidolac brüsszeli jugoszláv követet Bucuresti-be helyezték át.

— Borcea Victor, a Banca Nationala helyi fióklának új igazgatója elfoglalta hivatalát és a csütörtöki nap folyamán látogatást tett az aradi magánbankokban. Eddig Borcea Victor — amint már azt annak idején közöltük — Satu-Mare-n működött és Arad-ra való megérkezése után szükségesnek tartotta, hogy a helyi pénzpiac vezetőinek megismerése végett látogatást tegyen a pénzintézeteknél. A látogatás alkalmával Borcea igazgató több időszerű kérdést tárgyalt meg a pénzintézetek vezetőivel.

— Vizrebocsátották a harmadik magyar tengercsónak hajót. Budapestről jelentik: Horthy Miklós magyar kormányzó jelenlétében ma bocsájtották vízre az újpesti dunai kikötőben a harmadik magyar tengercsónak hajót, a „Szered"-et. Ez a hajó valamivel nagyobb, mint a másik kettő.

— A német nevelésügyi miniszter autóbalesete. Berlinből jelentik: Ruszt birodalmi nevelésügyi miniszter autója ma délelőtt összeütközött egy másik gépkocsival. A miniszter az összeütközés következtében a fején könnyebben megsebesült.

— Föbelőtte magát a Dungyerszki bácskai nábob-család egyik tagja. Ulvidékről jelentik: A legendás Dungyerszki bácskai nábob-család egyik tagja, Dungyerszki Sándor, ulvidéki nagybirtokos tegnap lakásán föbelőtte magát. A golyó csodálatos módon irányt változtatott a szemöldök-csonton és így nem okozott életveszélyes sérülést. Az öngyilkosság okát nem tudni. Lehet, hogy családi viszály, de az is lehet, hogy betegsége miatt akart a halálba menekülni a bácskai nábob. Úgyanabban a szobában, ahol az öngyilkosságot megkísérelte, 2 év előtt fivére, Dungyerszki Bogdán föbelőtte magát és azonnal meghalt.

— Főhercegi esküvő Bécsben. Bécsből jelentik: Ma délelőtt tartotta meg az osztrák fővárosban Alice Bourbon pármái hercegnő esküvőjét Alfonz herceggel, a volt spanyol király unokaöccsével. Az esküvői szertartást Innitzer osztrák hercegek végezte és megjelent azon Alfonz exkirály is.

— Perry tennisz-világhajnok budapesti mérkőzésével. Budapestről jelentik: Csütörtökön délután folytatta Perry tennisz-világhajnok mérkőzését, amelyeket 2500 főnyi közönség nézett végig. A mérkőzés Szigethy, Gabory—Perry, Pallós páros mérkőzésével kezdődött, amelyet a magyar pár nyert 3:5, 7:5, 6:3 arányban. Szünet után Perry Szigethyvel mérkőzött és magyar ellenfelét négy szettes komoly küzdelemben 6:3, 4:6, 6:1 és 6:3 arányban megverte.

— Az elhunyt londoni német nagykövet holttestének utja Berlin felé. Wilhelmshafenből jelentik: A „Scout” angol torpedóromboló fedélzetén Hoesch londoni német nagykövet holttestével ma délután érkezett meg Wilhelmshafen kikötőjébe. Az angol torpedóromboló horgonyt vetett, majd 8 angol tengerész vállára vette a koporsót és azt a szárazföldre vitte. A város uccáin nagy ember-tömegek álltak sorfalat, miközben a koporsót a díszes menet a tengerpartról a vasuti állomásra szállította. A vasuti állomáson 10 német tengerésztiszt vállára vette a koporsót és a berini gyorsvonatra helyezte, közben pedig a díszszázadok három ízben diszlovést adtak le.

— Egy elmaradt szembesítés. Bucuresti: Az ilfovi főügyész előtt ma kellett volna Mihail Stelescu és Corneliu Codreanu szembesítésének folytania. Minthogy azonban csak Stelescu jelent meg, az ő vallomását jegyzőkönyvbe vették, a szembesítést pedig elhalasztották.

Megnyílt! Megnyílt!

a közkedvelt

Olasz

fagyaltszalon

Bulevardul Regina Maria (a régi helyen.)

— Repülőmeeting a bucuresti-i hónap keretében. Bucuresti-ből jelentik: A „bucuresti-i hónap” keretében nagyszabású repülőmeetinget terveznek a banca-i repülőterén, amelyen a román repülők mellett magyar, angol, jugoszláv, csehszlovák, francia, orosz, török, lengyel, és német repülők is szerepelnek. Az angol repülők egy három gépből álló egységet küldenek ki és szó van egy német Zeppelin szerepeltetéséről is.

— Visszaérkeztek Arad-ra a budapesti különvonat utasai. A múlt héten elindult budapesti filléres különvonat utasai ma este negyed 9 órakor visszaérkeztek Arad-ra. A különvonattal arad-iak és timisoara-iak utaztak fel Budapestre. Az utazás a lehető legjobban sikerült, a hatóságok mindkét oldalon előzékenységgel viseltettek az utasokkal szemben.

— Halálosvégű tiltott műtét Arad-megyében. Az arad-i ügyészségre ma jelentés érkezett, mely szerint az arad-megyei Comlaus községben tiltott műtét következtében meghalt Zimmermann Sándor. Az ügyészség elrendelte a vizsgálatot.

— Dr. GOLDSCHMIDT LIPÓT ismét rendel.

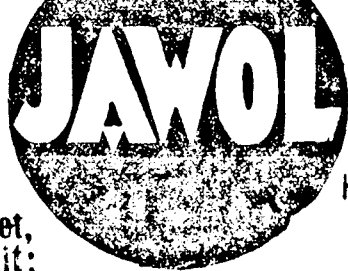
Meghívás a lozházban

— Óh, nagyon kedves, köszönöm a meghívást. Megengedik azonban, hogy magammal vihessem egyik elválaszthatatlan barátomat is...?

A legide-
álisabb

Ideg-
csillapító

Szünet,
gyógyít:

Hűlést, Grip-
pát, fej- és
fogfájást!

— Eltemették Kun Zoltán pancota-i református lelkészét. Oszatlan részvétellel gyűlt össze Pancota és környékének vezető társadalmi és közművelődési vezetőkkel a Templom-téren felravatalozott koporsó közé, melyben Pancota községnek 20 éven át munkás díszjele: Kun Zoltán református lelkész pihent. A tágas teret teljesen betöltötte a különböző egyházi és társadalmi alakulatok résztvevő küldöttsége. A temetési liturgia 3 órakor kezdődött. A liturgiát V. Wesmás Károly ghioroc-i lelkész mint pancota-i felelős végezte, még öt paptársa szolgálatával. A bevezető imádságot Csépi Gergely ineu-i lelkész mondta. Sajti Károly által dirigált ref. énekkar után Szakács Géza sanleani lelkész imádkozott. Az egyházi liturgia után a ravatal mellett feállított emelvényről a Magyar Párt meghívott tartott lélekhez szóló emlékeztető szeretett elnöke munkásságáról. Maid Schuszter Tamás római kath. plébános lépett a ravatal mellé, aki keresetlen szavakkal vett búcsút a szerető szívű kollégától. Utána Sonnenschein Elías kerületi rabbi beszélt meghatóan. A búcsúztatások után a lelkészek vittek a koporsót a halottaskocsira. A kivonult tüzoltóság „Imához” szóló kirtszava mellett megindult a gyászmenet a temető felé. A sírnál Kenéz János cerméu-i lelkész és Nobik Károly s.-lelkész végezték a liturgiát, majd hivatalosan V. Wesmás Károly köszönte meg a résztvevők részvétét az egyház nevében. Ott voltak: a görögkeleti lelkész és a képviselő, dr. Balogh Ernő egyh. tanácsbíró, Herzka Ámin urad. igazg., a környéki egyházak képviselői és még számosan. A megható temetés a délutáni órákban ért véget.

— 200 vagon szőlő szállítása Svédországb. Bucuresti-ből jelentik: A királyi uradalmak miniszteriuma tárgyalásokat folytat egy svéd konzorciummal 200 vagon udvari szőlő szállítása tárgyában. A kivétel ez év őszén történe.

— Nagyarányu visszaéléseket lelezték le Bécsben. Bécsből jelentik: Ma letartóztatták Richter Emilt, a salzburgi helyi érdekű vasutak igazgatóját, akit azzal vádolnak, hogy a rábizott nagyobb pénzüsségeket helytelen módon használta fel. Az anyagi kár nagyságát még nem állapították meg, de bizonyos, hogy igen nagy összegekről van szó. A vasut hosszabb idő óta válsággal küzd és csak a kormány állandó támogatásával lehetett az üzemet fentartani.

— Székelési zavarok, vastagbélhurut, puffadás, félelemérzés, bódultság, migrén és általános rosszullét esetén a rendkívül enyhén ható természetes „Ferenc József” keserűviz a gyomor és a bécsatorna tartalmát gyorsan kiüríti, a helmintyűk működését élenkíti, a vérkeringést előmozdítja s tartós megkönnyebbülést szerez. Az orvosok ajánlják.

— 16.240.000 zsidó él a földön. Washingtonból jelentik: A zsidó szövetség részéről elkészített statisztikai adatok szerint összesen 16 millió 240.000 zsidó él a földön, ebből körülbelül 5 millió esik Amerikára.

— Fizetési zavarokkal küzd a budapesti „Newyork” kávéház. Budapestről jelentik: Az egyik legforgalmasabb pesti kávéház, a „Newyork” kávéház, amelyet főként az író és művészvilág látogat, fizetési zavarok közé jutott. A kávéház tulajdonosának Tarján Vilmosnak hosszas tárgyalások után most sikerült magánegyezséget kötnie. A kávéház tartozása 350 ezer pengőt tesz ki, amit Tarján három év alatt akar visszatéríteni.

— A Cooperativa Munca Bőriparosok Szövetkezete f. év május hó 1-én fiókülzetet nyit a Str. Brancoveanu-n. Kéri részvényeseit és jóakaró pártfogóit, hogy nb. vásárlásaikkal egy főüzletet: Str. Closca 2., mint a fiókülzetet melegen pártfogolni sziveskedjenek. Raktáron tart minden, a bőrszakmához tartozó felsőbőröket, talpbőröket, valamint keltékárukat, a mindenkori legolcsóbb napi áron. Pontos és előzékeny kiszolgálás.

— ZÜRICH ZÁRLAT: Páris 20.22 és fél, London 15.16 és fél, Newyork 306 és hétnyelcad, Milánó 24.10, Amszterdam 208.35, Berlin 123.45, Prága 12.69, Varsó 57.75.

— Forgalomba kerültek az új repülőbélyegek. Bucuresti-ből jelentik: A mai napon a következő címletű repülőbélyegeket hozták forgalomba: 0.10, 0.20, 3, 5, 10, 20 és 50 lei, valamint az alábbi címletű, számlákon alkalmazandó repülőbélyegeket: 2, 4, 10, 20, 50 és 100 lei, ezenkívül forgalomba hoztak 1, 4, 5 és 10 leies repülőbélyegeket, amelyeket az illatszerekre ragasztanak, valamint külön felülbélyegzett lapokat 100, 200, 500 és 1000 leies bélyegekkel.

— Halálozások. Molnár István e hó 16-án életének 66-ik, házasságának 35-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt. Az elhunytat özvegye, gyermekei, valamint kiterjedt rokonsága gyászolja. Molnár Istvánt e hó 17-ikén délután 4 órakor kísérik utolsó útjára a felsőtemető halottasházából.

Kocsis Gyula hosszas szenvedés után f. hó 16-án reggel 7 órakor 21 éves korában elhunyt. Temetése f. hó 18-án d. u. 4 órakor lesz az alsótemető halottasházából.

— Öngyilkos lett egy santana-i kereskedő. Santana községben tegnap megrázó öngyilkosság történt, Kohn Ferenc, 62 éves tekintélyes községbeli kereskedő lakásán felakasztotta magát és mire rátaláltak, már halott volt. Kohn tegnap bezárkózott lakásába, úgy, hogy hozzátartozói nem tudtak bejutni. Rosszat sejtettek, feltörték az ajtót és ekkor megtalálták az idős ember élettelen testét, amely egy gerendáról lógott alá. Kohn bucsulevélét nem hagyott hátra és tettének okát nem ismerik.

— Sabin V. Drăgoi és a timisoara-i „Crăi Nou” kórus az arad-i Kulturpalotában. Az arad-városi Kulturpalota igazgatósága közli, hogy a Kulturpalota koncert-termében április hó 23-án este Sabin V. Drăgoi, az országosnévű és nagytehetségű román operaszerző és komponista tart magasnívójú hangversenyt a timisoarai „Crăi Nou” román dalárda részvételével. A koncert után ünnepi bankett lesz az állomás épületében lévő étteremben, melyre 50 lei lefizetése ellenében a „Dieceana” könyvkereskedésben lehet feliratkozni.

— Nagyszerű műsoros táncmulatságot rendezett a sirla-i „Lya” dalegyület a Központi-szálloda összes termében. A táncestélyen Sirla elíteltársadalma jelent meg. A szép és gazdag műsor után reggelig tartó tánc következett. A műsor keretében előadták a „Nepotul din Paris” című három felvonásos vígjátékot, amelyben a következők szerepeltek: Buda Gheorghe, Simon Florica, Suciú Júlia, Secheşan Aurica, Vesescu Aurel, Serviciu Traian, Purdei Ioan, Purdei Mihai és Văncu Remus. Mindannyian, kivétel nélkül szép sikert arattak. Ezután következett dr. Tamásné és Petcoviciu Katica hegedű-száma Molnár Ilonka zongora kíséréte mellett. A közönség hosszasan megtapsolta a tehetséges hegedűsöket és kísérőjüket, ugyancsak a „Lya” dalárda énekszámait is. Ugyancsak hétfőn este a német ifjuság Passio-játékot rendezett a Raab-féle vendéglő helyiségében. A vallásos előadást nagyszámu közönség nézte végig. A sirla-i Olvasókör műsoros estélyt rendezett, nagy siker mellett, amelyen négy egyfelvonásos darabot mutatott be nagy siker mellett. A szereplők közül jók voltak: Molnár Feri, Staub Józsi, Kovács Icu, Czimer Böske és Illmann Mancsi. A német legényegylet az Engelhardt-féle vendéglőben rendezett jóisikerült táncmulatságot.

— Öngyilkosság Lipova-n. Kedd este özv. Lammert Jánosné lipova-i lakos öngyilkossági szándékkal megmérgezte magát. Reggel a szomszédok eszméletlen állapotban találták. Azonnal orvost hívtak, aki már nem tudott az életuntont segíteni, mert a mérég teljesen felszívódott. A később lefolytatott vizsgálat megállapította, hogy 10 gramm aszpirin volt a halálhozó mérég. Tettének valószínű oka anyagi gondok, melyek halálba kergettek az aránylag fiatal, 44 éves özvegy-asszonyt. A hatóság megadta a temetési engedélyt.

— A nyomdászok Gutenberg-kulturköre április 25-én, szombaton este nagyszabású műsorral egybekötött táncestélyt rendez az Iparos Otthonban, melynek jövedelmét a munkanélküli nyomdászok javára fordítják.

— Kugliverseny Lipova-n. Husvét vasárnapján tartotta a lipova-i „Infratirea” sportklub szeszonyító kugliversenyét a „Pitzkó” féle vendéglő ujonnan készült tekepályáján. Az igen sok induló közül a következők jutottak helyezéshöz: 1. Jozsi Oszkár 18 fa. 2. Dragicus Petru 16 fa. 3. Szlamai Vilmos 16 fa. 4. Höffler Márton 15 fa. 5. Flohr János 13 fa. A vigaszdíjat Schaffer György nyerte. A nyerteseket értékes díjazásban részesítették. A verseny rendezése példás és mintaszerű volt.

Tragédia a budapesti villamoson

Kitört az örület Györkei Irma volt arad-i primadonnán

Beloőrült szenvedéseibe az egykor ünnepeelt színésznő — A vagyonért és szerelemért elhagyta a világot jelentő deszkákat, most a színpad lett hullén öhozzá

Budapestről jelentik: Izgalmas jelenetek játszódtak le az egyik hatos jelzésű villamoson. Mikor a villamos a Podmaniczky-uccai megállóhoz közeledett, az utasok rémülten látták, hogy az ülésről egy negyven-negyvenöt év körüli jólöltözött nő ugrik fel és eltorzult arccal kiabálni kezd:

— Megkaptam a szerződést... Kifizetek minden adósságot, megint ünnepeelt színésznő leszek...

A kalauz lecsengette a villamost. A szerencsétlen asszonyon annyira erőt vett az idegroham, hogy két kezével fojtogatni kezdte magát. Az utasoknak csak nagynehezen sikerült lefogniok. Értésítették a mentőket, a mentőorvos nem tudta pontosan megállapítani, hogy a finomvonású asszony, akiről megállapították, hogy Györkei Irma negyvenkétéves, szerződésnélküli színésznő, milyen betegségben szenved és így a Szent István-kórház egyik belgyógyászati osztályára vitték.

Mindössze három napig volt Györkei Irma a Szent István-kórházban, ahol az orvosok megállapították, hogy igen súlyos idegben szenved és ezért zárt intézeti kezelésre van szüksége. A szerencsétlen nőt az angyalföldi elmegyógyintézetbe szállították, ahol Keresztes főorvos kezeli.

Ponyvaregény a valóságban

A tragédia mögött egy ragyogó szépségű, valaha ünnepeelt színésznő szomorú története húzódik meg.

Györkei Irma Arad-on született.

Apja, aki egyszerű munkásember volt, nem sokat törődött a családjával, feleségét agyonkinozta, úgy hogy a kis Irmának pokoli volt az élete. A napszámos vasúti szerencsétlenség következtében meghalt, az anya, hogy biztosítani tudja megélhetésüket, egy jónevű íróhoz szegődött dajkáknak. A kisleány anyja mellett élt, az egyik nap, amikor a ház udvarán megjelentek a vándorcirkusz bohócái, hogy mókáikkal elszórakoztassák a gyermekeket, Irma is az udvarba sietett, hogy közelről lássa a tarka, kifestett arcú embereket.

Az egyik bohócnak nagyon megtetszett a nagyszemű, szőkehajú, félnék gyermek, beszélgetni kezdett vele és amikor bohóctársaival eltávoztak a házból, ő felsietett a gyermekkel édesanyjához. Arra kérte az asszonyt,

adja oda neki gyermekét, nagy színésznőt fog nevelni belőle.

A bohóc esküdözött, hogy úgy fog bánni a kis Irmával, mintha saját gyermeke lenne és kérte az asszonyt, teljesítse kívánságát, mert Isten ellen való véték lenne, ha a gyermeket nem nevelnék színésznőnek. A komédiás olyan meggyőzően beszélt, hogy az anya huszonnégy órai gondolkodási idő után odaadta neki leányát. A kisleány azt sem tudta, mi történik vele, csak néhány nap múlva, amikor a vándorcirkusz messzejárt Aradtól, hallotta, hogy ezentul egészen más lesz az élete, mint eddig volt, talán soha többé nem fogja látni az édesanyját.

Az évek multak, a kisleányból nagyleány lett és hét évvel később, amikor

— A Kereskedelmi Testület jótékonyága. Évente egyszer, május 1-én kiosztja az arad-i Kereskedelmi Testület a néhai Szabó Albert és más elhunyt arad-i kereskedők emlékeztetere létesített jótékonyági alapok kamatait. Az elnökség ezuttal is felhívja azon arad-i volt önálló kereskedőket és másodsorban kereskedelmi alkalmazottakat, akik munkaképtelenségük és keresetkényszerük folytán segélyre szorulnak, hogy kérelmeiket április 25-ig adják be a Testület irodájába: Bulv. Regina Maria 13 szám alatt. A kiosztás május 1-én történik és akik részére hittatható lesz a rendelkezésre álló összegből segély, azok lakóhelyükre postán kapnak majd erről értesítést. Domán Sándor, elnök.

Györkei Irma újból Arad-ra került, már a színház nagy plakátokon hirdette az ünnepeelt táncosprimadonna fellépését.

A sikerek nem kápráztatták el a leányt, dobogó szívvel rohant abba a házba, ahonnan édesanyjától elszakították.

Megdöbbenéssel hallotta itt, hogy anyja tüdőbetegségbe esett és nemsokára rá meghalt. Könnyes szemekkel, szívében mély gyásszal játszott a egymásután a főszerepeket és a legnagyobb sikereket aratta, úgy hogy mikor vendégszereplése lejárt, szerződését meg akarták hosszabbítani, de a primadonnát kötelezettségei már Timisoarára szolgáltatták. Éveken keresztül játszott a timisoarai színházban, sok-sok forró színházi estnek volt főhőse.

Egy alkalommal barátai bemutatták Wirth Mór drágakőkereskedőnek, aki nagy érdeklődéssel fordult a színésznő felé. Nagy szerelem kezdődött kettőjük között és az esküvő után a férj arra kérte feleségét, hogy hagyjon fel a színészi pályával. Györkei Irma, bármilyen nagy volt is szerelme a színpad iránt, teljesítette férje kérését. A szingizgatók meg akarták duplázni gázsiját, de Wirth nem tárgyalt a szingizgatókkal.

Györkei Irma ezentul elkísérte üzleti utjaira férjét. Ugyszólván az egész világot bejárták, mert a drágakőkereskedőnek mindenhol volt üzleti összeköttetése. Az év legnagyobb részét Nizzában töltötték és mindketten gyakran keresték fel a montecarlói játékkaszinót. A szerencse eleinte melléjük szegődött, azután hirtelen veszíteni kezdtek.

Wirth egymásután adta el drágábbnál drágább drágakőremekeit, csak hogy tovább hódolhasson szenvedélyének.

Mikor már teljesen elfogyott a készlete, kétségbeesetten kért kölcsönt. A hitel is kimerült, ekkor már nem volt más hátra, mindketten elhagyták Franciaországot.

Az utolsó felvonás

Wirth pesti rokonaihoz utazott feleségével. A háború után felhagyott régi foglalkozásával, külföldi ékszergyárak képviselőjét vállalta. Szerényen éltek, a régi gazdag, boldog idők emlékein merengtek. Wirth hirtelen megbetegedett, az orvosok súlyos gyomorbajt állapítottak meg. Egyik kórházból a másikba vitték, míg tavaly kiszünetelt. Györkei Irma ittmaradt teljesen egyedül. Vagyonuk roncsaiból ruhákat csináltatott, kozmetikusokhoz ment el, arra gondolt, hogy megint színipályára lép. Egymásután kereste fel a szingizgatókat, de mindenhol csak elutasítás volt a válasz. Mégsem adta fel a reményt. Már nem volt mit ennie, de még mindig a színházak környékén ödöngött. Megállt a színészbejárók előtt és a multra gondolva, bámulta az előadás után távozó színészeket.

Már napok óta nem evett, de ruházata még mindig kifogástalan volt. Kétségbeesetten panaszkodott szállásadó nőjének: *érzi, az lesz a vége, hogy vagy öngyilkos lesz, vagy megőrül.* Szegény Györkei Irma előérzete valóra vált, a körüti villamoson beteljesedett a végzete.

— Gyomorhurutnál, gyomorsavtúltengésnél és felbőgésnél reggel felkeléskor 1 pohár természetes „Ferenc József” keserűviz az emésztőcsatorna tartalmát feloldja és levezeti, a bélműködést elrendezi, az anyagcserét megélénkíti és friss közérzetet biztosít. Az orvosok ajánlják.

— Ma az alanti gyógyszerárak tartanak éjjeli szolgálatot:

ROZSNYAI: Piața Avram Iancu.
FÖLDES: Str. Eminescu.
KÁRPÁTI: Bulevardul Regele Ferdinand.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Az európai nagy fegyverkezési láz — a constanta-i nagy petroleum-export tükrében

Érdekes kimutatás egyhónapi kőolaj-termék szállításáról — A világ minden részébe exportálunk tüzelőanyagot és petroleumtermékeket

A néhány hónap óta tartó európai háborus láz egyik csapathatárát a hivatalos kimutatás, amelyet a Fekete-tenger legforgalmasabb kikötőjének: Constanta-nak igazgatósága hozott most nyilvánosságra a kikötő márciusi forgalmáról. Az alább következő adatok azt igazolják, hogy nemcsak a hadfelszerelési üzemek számára elsőrangú üzlet a népek egymásközötti villongása, engesztelhetetlen gyűlölködése, hanem a petroleum-társaságok is haszonra tesznek szert — még a háboru kitörése előtt. A haditechnika fejlődése, a tank, a repülőgépek gyártása szédületesen megnövelte a petroleum és benzin konjunktúráját. Valósággal versengés folyik a petroleum-társaságok megszerzéséért, izgalmas harcot folytatnak, hogy a folyékony arany fölötti rendelkezést hatalmukba kerítsék egyes pénzcsoportok, amint azt a jelenleg Bucurestiben folyó román-francia-angol tárgyalások is igazolják. A „Petrofina” név alatt ismert nyugat-európai hatalmas kőolajtröszt mindent elkövet, hogy a román államtól lehetőleg tíz évre olcsón megszerezze a petroleum-redevencát, mert ezáltal óriási kőolajmennyiségek fölött nyerné meg a rendelkezési jogot. Erős versenyt akar támasztani a nálunk működő többi petroleum-társaságoknak, akikkel nemcsak a Balkán-államokban, hanem még itt, a bellöldön is konkurrálni akar. Éppen ma jelentették Bucurestiből, hogy Wenger L., a francia petroleum-társaságok vezetője, aki a román állam petroleum-redevenciái körüli tárgyalásokon vett részt, váratlanul visszautazott Párisba, ahol új bizalmas tárgyalásokat kezd érdekársaival, mert a Tatarescu-kormány — amint azt lapunk tegnapi számában közöltük — nem adja olyan olcsón a petroleumot, ahogyan a kőolajkirályok szeretnék. A tárgyalásokat né-

hány nap mulva folytatják Bucurestiben, ha Wegner elfogadhatóbb ajánlatokat hoz.

A constanta-i kikötő igazgatósága a márciusi petroleum exportról az alábbiakat közli és mi azzal a megjegyzéssel hozzuk azt nyilvánosságra, hogy a mennyiségek tonnákra vonatkoznak, egy tonna pedig ezer kilogram.

Márciusban Angliába 1269 tonna pakura, 21.331 tonna motorina, 45 ezer tonna könnyű benzin, 1398 nehéz benzin, 9055 petroleum, 4543 „withe“-szesz, 30 nafta esencia. Franciaországba 46 tonna pakura, 7815 tonna motorina, 20.863 tonna könnyű benzin, 2150 nehéz benzin, 3786 petroleum, 28.412 szénkátrány, 14.135 motorina, 5888 könnyű benzin, 650 nehéz benzin, 5834 kenőolaj. Olaszországba 27.651 tonna tüzelőpakura, 899 szénkátrány, Bulgáriába 210 tonna motorina, 630 petroleum. Németországba 16.715 tonna pakura, 4390 tonna motorina, 15.727 tonna könnyű benzin, 7448 tonna nehéz benzin (a kevésbé fontosnak látszó kisebb mennyiségeket kihagyjuk.) Palesztina 2965 tonna motorina, 1560 tonna petroleum, 18 parafina, egy tonna ásványolaj. Egyiptomba 6530 tonna pakura, 9258 tonna motorina, 2245 könnyű benzin, 11.122 petroleum, 333 „withe“-szesz, 610 ásványolaj. Belgiába 315 tonna könnyű benzin és 10 tonna parafin. Csehszlovákiába 3160 tonna könnyű benzin, 1259 petroleum. Mexikóba 142 tonna parafin. A Kanári-szigetekre 9390 tonna pakura. Dániába 10.355 tonna könnyű benzin. Amerikába 50 tonna nafta. Algírba 116 tonna pakura, 1724 motorina, 1108 tonna könnyű benzin, 473 nehéz benzin, 433 petroleum, 387 „withe“-szesz. Marokkó 2736 tonna könnyű benzin, 945 petroleum, 216 „withe“-szesz. Svájcba 643 motorina, 13.149 könnyű benzin, 1621 nehéz benzin, 281 petroleum. Törökországba 454 tonna motorina, 429 könnyű benzin, 5275 petroleum, 200 ásványolaj, 125 tonna kenőanyag.

Az ennél kisebb mennyiségeket nem soroljuk fel; a rendeltetési helyek tőlünk nagyon távolfekvő lévő exotikus vidékeken fekszenek.

Az utóbbi hetekben jelentékenyen emelkedett a pénzforgalom

— Az aranyálladék is nőtt, de a lei aranyfedezete változatosan —

Mint Bucuresti-ből jelentik, most hozta nyilvánosságra a Jegybank legutóbbi heti kimutatását, amelynek adatai szerint a pénzforgalom pár hét alatt számottevően emelkedett. Ezt igazolja az a tény, hogy a forgalomban lévő papírpénz az egy héttel ezelőtti 22 milliárd 571 millió lei-ről 22 milliárd 738 millió 301 ezer lei-re emelkedett, tehát a növekedés 167 millió lei. A Banca Nationala benutatóra szóló összes kötelezettségei 30 milliárd 828 és fél millió lei-re emelkedtek, a növekedés ennél a tételnél is 181 millió lei, ami szintén a pénzforgalom élénkülését igazolja.

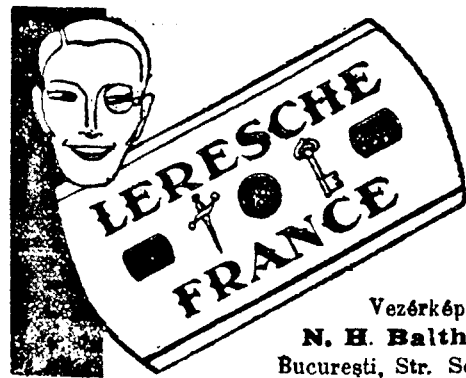
Az aranyálladék 10 milliárd 925 millió lei, míg egy héttel ezelőtti 10 milliárd 897 millió lei volt, az emelkedés 28 millió 135 ezer lei. Mivel azonban a bankjegyforgalom emelkedett, ez az aranynövekedés nem tükröződik vissza az aranyfedezetben és így a lei aranyfedezetének százaléka most 35.44; a csökkenés 12 ezrelék.

Az import fedezetére szolgáló devizaálladék 266 millió 366 ezer lei, míg egy héttel ezelőtti 239 millió lei volt, tehát a gyarapodás

27 millió lei. A kliring-számlán lévő devizamennyiség egy milliárd 340 és fél millió lei, szemben az egy héttel ezelőtti egy milliárd 406 és fél millió leiel, tehát itt 66 millió lei a csökkenés. A kereskedelmi váltótárca összege 5 milliárd 236 és háromnegyed millió lei, míg nyolc nappal ezelőtti 5 milliárd 237 és háromnegyed millió lei volt. A mezőgazdasági váltók summája 2 milliárd 602 és fél millió lei, az előző héten pedig 22 millió leiel több volt, tehát az agrár-adósságok is befolytak a Jegybankhoz, habár nem nagyon gyors tempóban.

— Érdekes hír a tanárok, a bírák és a katonatisztek adómentességéről. A „Capitala” című bucaresti-i új bulvard naplap azt a szokatlan hírt közli, hogy néhány képviselő törvényjavaslatot fog benyújtani a parlament máiusi ülészakájában a bírák, katonatisztek és a tanárok teljes adómentességének bevezetése céljából. A jelentés szerint a magántörvénytervezet azt fogja tartalmazni, hogy a fenti foglalkozásuaktól sem állami, sem községi adó nem szedhető, mert aránylag nagyon kicsi a fizetésük és különösen áll ez a megállapítás azóta, amióta a drágaság miatt a megélhetés rendkívül módon megnehezült. A hírt azzal a megjegyzéssel közöljük, hogy az alkotmány értelmében nálunk már 5 képviselő vagy szenátor aláírásával előtett törvényjavaslatot is köteles lefolytatni a parlament. De ha a kormány nem helyesli az ilyen magántermészetű törvénytervezetet, úgy leszavaztatja a pártjával, ha ugyan megkapja rá a többséget.

A tökéletes, kellemes és olcsó borotválkozás titka!

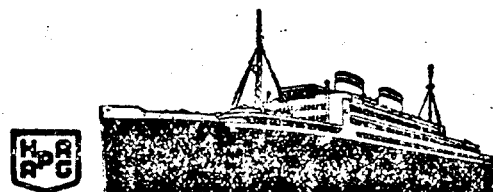

Vezérképviselőt:
N. H. Balthazar,
Bucuresti, Str. Selari 7.

= HARMINC SPORTEGYLET KÖZÜL A MAI NAPIG CSAK NÉGY EGYLET TETT ELEGET AZ ARAD-I PÉNZÜGYIGAZGATÓSÁG JELENTKEZÉSI FELHÍVÁSÁNAK. Husvét előtt közöltük, hogy az adókiivetési pénzügyigazgatóság felhívja az összes arad-i sportegyesületeket, hogy a pénzügyi palota II. emelet 19. sz. hivatali helyiségében jelenjenek meg az egyletek megbízottjai, akiktől rendkívül fontos körülményekre vonatkozóan kérnek felvilágosítást. Arad-on 30 sportegyesület működik, de a felhívásnak csak négyen tettek eleget. Ezért a pénzügyigazgatóság április 25-ig meghosszabbította a jelentkezési határidőt és lapunk utján értesíti az érdekelteket, hogy amennyiben e hó 25-ig nem tesznek eleget a felhívásnak, más uton szerzi be a szükséges adatokat és ez alapon bírságot vet ki rájuk ellenben ha jelentkeznek, úgy bírságolás nélkül is elintézhetik ezt a hivatalos ügyet.

= Arad-on is megkezdődött az 1936—37. évi adók előírása és behajtása. A hivatalos lap 77. számában a napokban jelentek meg az új pénzügyi törvények, amelyek között első helyen állnak: az új állami évre elővezetendő múlt évi 30. védelmi adókról, az adófizetés megkönnyítéséről, az új repülőbélyegek alkalmazásáról szóló törvények. Ezen az alapon az arad-i adómegállapító pénzügyigazgatóság már megkezdte az 1936—37. évi adók előírását és a kiállított jegyzőkönyvek alapján a behajtási adminisztráció hozzáfogott az adók inkasszállásához. A törvény értelmében az adómegállapítási jegyzőkönyv átvételétől számított 20 napon belül nyújtható be fellebbezés az adókiivetés ellen, de az appellációhoz csatolni kell azokat az okmányokat, amelyek azt igazolják, hogy az adózó jóvedelme az utóbbi év folyamán csökkent. Ez alapon a fellebbezési bizottság dönt a kérelem felett.

= A „Consum” husvétii száma gazdag tartalommal jelent meg. Kérien mutatószámot a kiadóhivataltól: Cluj, Str. Iuliu Maniu 3.

HAMBURG-AMERIKA LINIE

H A P A G Gyorsszolgálatai.

Kényelmesen, gyorsan és olcsón utazhat

Északamerika és Kanada,

Középamerika (Columbia, Venezuela stb.)

Délamerika,

valamint minden tengerentúli ország kikötőibe.

Kéjutazások és tanulmányi utak.

Afrika utazások a német Afrika-vonal hajóival.

Felvilágosítást és prospektust készséggel ad:

Hamburg-Amerika Linie S. A. R.
képviselőte:

Kunstler

Vizum és Utazási Iroda Arad,
Bul. Regina Maria 24. Tel. 86. 461

„OLLA”
prophylaktikus készítmény, vegyileg és mikroszkoplag ellenőrizve
a lehető legjobb garanciát nyújtja.
Cg. olya az „OLLA” névre!

— AZ ÁLLAM VÁRATLANUL PIACRA DOBTA A TULAJDONABAN VOLT HUNEDOARA-MEGYEI ARANYBANYA 15 EZER DARAB RÉSZVÉNYET. Az Arad és Hunedoara megyék határán működő Mica aranybányánál az államnak részvényt, mert 15 ezer darab 500 lei névértékű részvény fölött rendelkezett, amelynek értéke, darabonként 1700 leies tőzsdei árfolyam mellett, több mint 25 millió lei. Az állam azonban a fenti részvényeket leltébe helyezte az Amortizációs Pénztárnál, hogy fedezze a pénzügyminisztérium által felvett kölcsönt. Az adósság rendezése céljából az állam utasította az Amortizációs Pénztárt, hogy dobja piacra a 15 ezer darab aranybánya részvényt, de nem az 1700 leies tőzsdei kursuson, hanem darabonként 50 leiel olcsóbban. Miután ez megtörtént, a részvények rövid időre ellanyhultak a tőzsdén, de azután ismét visszanyerték régi kurszusukat.

— Európa legnagyobb aranybányájában fél év alatt 8000 kiló aranyat termelnek. Néhány évvel ezelőtt a svéd tengerpartok közelében, a Boteni-öböl környékén kerekre csiszolt kődarabot találtak, amely aranyat tartalmazott. A felfedezés nagy feltűnést keltett és több geologus nontosan megállapította a nagyértékű kő utját. A nyomok északnyugati irányba vezettek, míg végre néhány kilométerre a sarkkörtől megszűntek. A tudósok a legmodernebb műszereket használták, hogy kinyomozzák a guruló kő utját és végül rájöttek, hogy ahonnan a rejtelmes kő elindult — a sarkkör közelében — nagy aranyterületek vannak. A svédok nem hozták nyilvánosságra a leletet, hanem csendben végezték a furási munkálatokat, a melyeknek igen jó eredménye volt. Konstatálták, hogy óriási értékű aranyrezervókra bukkantak, amelyeken modern aranybányákat rendeztek be és az most is ontja magából a kincseket. A kis Boliden község, ahol az aranylelet volt, ma a legmodernebb aranybányák központja, ahol fél évenként 8000 kiló szinaranyat hoznak fel a föld mélyéből. Érdekes, hogy az a terület, ahol aranyra bukkantak, egy magános özvegyasszonyé volt, aki rozsot termelt ott és a geologusoknak csak akkor adta el, amikor nagy összegű ajánlatot tettek fel a kis birtokért.

— A Kereskedelmi Testület közgyűlése vasárnap, április 19-én délelőtt 11 órakor lesz az egyesület nagytermében. Az elnökség a már közölt részletes meghívóra hivatkozva, felkéri a tagokat, hogy mindannyian jelenjenek meg, kifejezést adván ezzel is az elintézésre kerülő ügyek jelentőségének.

— Kilencszáznyolcvan millió lei helyett 280 millió lei kapnak a német hitelezők. Bucurestiből jelentik: Az államvasut még 1930-ban nagyobb megrendelést teljesített a Németország által fizetendő hadikárpótlás terhére. A megrendeléseket a legismertebb németországi vasipari vállalatok kapták. Időközben Németország beszüntette a hadikártalanítások fizetését és így a vasut tartozása 24 és fél millió márkára emelkedett a német cégek javára, aminek behajtása céljából a németek pert indítottak. A per megszüntetése céljából tárgyalások indultak meg, amelyek ez év elején befejeződtek és ennek értelmében a vasut 983 millió lei helyett 280 millió lei fizet 4 és fél százalékos konszolidációs kötvénnyel. A kötvényeket a pénzügyminisztérium adja át a vasut ama követeléseire, amelyekkel a pénzügyminisztérium tartozik. Az új kötvényeket a pénzügyminisztérium a múlt évben megszavazott felhatalmazási törvény alapján bocsátja ki és a kibocsátás teljes névértékben történik. A kötvényeket az egyik nagy belföldi pénzintézetnél helyezik leltébe és a kamatok a lejárat után hármikor márkában utalhatók át Németországba. A vasut 983 millió lei kötelezettsége tehát leolvadt 280 millió leire. Az egyezményt a hivatalos lap néhány nappal ezelőtt közölte.

— Országos egyesületet alapítottak a budapesti postatakarékpénztárak itteni hitelezői. Néhány hónappal ezelőtt közöltük, hogy a budapesti postatakarékpénztárak romániai hitelezői Oradea székhellyel egyesületet alakítottak, amely Arad megyére is kiterjeszkedett. Az egyesület jogi személyiségét nemrég ismerte el az oradeai törvényszék és ez alapon megválasztották a szövetség egész vezetését is.

Egy városi árlejtés érdekes utó-hullámai

Dr. Coțoiu Romulus városi interimárbizottsági elnök feltűnést keltő nyilatkozata azokról a közszállítókról, akik vesztegetésekkel próbálkoznak a „torony alatt”

Beszámolt az Aradi Közlöny annak az árlejtésnek eredményéről, amelyet a város vezetősége a Neptun-strand modernizálásának céljából beszerzendő vaspontronok vásárlása céljából tartott. Az árlejtésen a Resita-művek, a ploesti-i Concordia, Dragoman Alexa és Stralka Károly arad-i vállalkozók nyújtották be ajánlataikat az egymillió leit meghaladó közszállításra és az árlejtési bizottság az ajánlatok felbontása után a legolcsóbb (egymillió 71.700 leies) ajánlatot tevő ploesti-i Concordia céget bízta meg a rendeléssel.

Az árlejtés eredményének kihirdetését egyes körökben sokféle kommentárral kísérték, amelyek nem kerültek el Arad-város vezetőjének, dr. Coțoiu Romulus interimárbizottsági elnöknek figyelmét, aki az elmúlt nap folyamán felháborodásának adott kifejezést az arad-i napisajtó képviselői előtt az árlejtés eredményéhez fűzött kommentárok miatt. Dr. Coțoiu Romulus nyilatkozatát az alábbiakban közöljük:

— Előljárójában ki kell jelentenem, — mondotta Coțoiu dr., — hogy az árlejtés résztvevői valamennyien megfeleltek az államszámviteli törvény rendelkezéseinek és előírásainak. Annak ellenére azonban, hogy ezek a rendelkezések mindössze 5 százalék kedvezményt irnak elő az ipari szövetségek és szövetségek részére az árlejtési ajánlatok összegénél, a szóbanforgó árlejtésnél az egyik pályázó 15 százalékos kedvezményt követelt a maga számára, amit természetesen az árlejtési bizottság nem vehetett figyelembe. Az egymillió leit meghaladó összegű rendelést így kapta a ploesti-i Concordia több arad-i vállalkozóval szemben: egyedül azért, mert ajánlata a legelőnyösebb volt valamennyi között, amelyet, ha nem veszünk tekintetbe, úgy feltétlenül fellebbezésnek tesszük ki a strandfürdő modernizálására feltétlenül szükséges árlejtés eredményét s így lehetetlenné válik részükre, hogy azt ez évben egyáltalán végre is hajthas-

suk. Mindenesetre sajnálatos, hogy ez a tetemes összegű közmunka nem az arad-i iparosokra nézve lett kedvező az árlejtésen, mert ebben az esetben ez az egymillió lei az arad-i gazdasági élet vérkeringésének élénkítésére szolgálhatott volna, de a történetekre nézve egy gyakorlati megjegyzéssel reflektálhatok.

— Ahelyett, — mondotta Coțoiu dr., — hogy egyes vállalkozók, akiknek nevét nem kívánom megemlíteni, rögtön az árlejtés eredményének megismerése után, törvénytelen sápokat ígérgetnének olyként, hogy a primária folyosóján szaladgálva, különböző köz- és egyéb személyekhez fordulva, 100—120.000 leies intervenciós díjakat ígérjessenek. — sokkal okosabb volna véleményem szerint, ha erről a módszerről egyszer s mindenkorra lemondának és az ilyen törvénytelen és erkölcstelen célokra felajánlott összegeket inkább arra fordítanák, hogy velük saját ajánlatuk végösszegét tegyék realisabbá, redukálva vele a közszállításiért igényelt árlejtési összeget. Kihangsúlyozom, — jelentette ki Arad-város vezetője, — hogy értesüléseimet megbízható közhivatalnokaim részéről közvetlen és azonnali információja folytán szereztem, bár azt is kijelenthetem, hogy mindez személyileg az árlejtésen résztvevő cégekre nem kíván vonatkozni. Megvilágítottam azonban a történeteket azért az egyedüli okért, hogy Arad-város lakossága, mely különböző kommentárok kíséretében értesült az árlejtés eredményéről, világosan lássa a helyzetet és mérlegelje a kommentárok értékét.

Szenlős. pattanásos

ma stoltos, miesseres arcút hozassa rendbe
PILISINE kozmetikai salonban,
Bulev. Regina Maria 17. (Réthy-ház.)
Tanítványok kiképzése.

Pályázati hirdetés

A Cooperativa Munca Bőriparosok Szövetkezete
Loco Str. Closca No. 2.
pályázatot hirdet

fióközletének vezetésére

szakképzett bőrkereskedő részére, csak garanciaképesek jelentkezzenek felekezeti különbség nélkül

1. hó 23-ig bezárólag

Feltételeket és egyéb tudnivalókat az Elnökségnél.

1865

Pályázati hirdetmény

A Cooperativa Munca Bőriparosok Szövetkezete
Loco Str. Closca No. 2.

keres

pénztárkezelőt nőt vagy férfit

garanciával rendes állandó alkalmazásra.

Feltételeket és pályázatokat az

Elnökséghez címezve.

1866

Fizessen elő az „Aradi Közlöny”-re!

Egy hóra	70.—
Negyedévre	210.—
Félévre	420.—
Egy évre	Let 840.—

SPORT KÖZLÖNY

Az atletikai olimpia előtt

Fedettpálya-világrekordokat döntöttek meg az amerikai atléták

— Felkészülten várják az USA atlétái az atletikai olimpiát —

Amerika irigylésre méltó ország. Az elmúlt évben fantasztikus amerikai atlétikai teljesítményekről adott hírt majdnem nap-nap után az újság, előjelül annak, hogy

az USA 1936-ban is kitesz magáért az olimpiáson,

hiszen már most tulszárnyalhatatlan eredményekkel vezet a világranglistán.

Néhány évvel ezelőtt egy fiatal, kezdő néger atléta 160 centimétert ugrott a középiskolás magasugró bajnokságon. Észre sem vették, hiszen Amerikában középiskolás versenyt sem lehet nyerni 190 cm. alatt. Aztán egyetemre került, sokat tanult, alig trenirozott, de mégis elindult az amerikai egyetemi bajnokságon, ahol 185 cm.-t ugrott és meglehetősen jó helyen végzett. Aztán megsérült és elfeledték amúgy is ismeretlen nevét. Ez 1934-ben történt.

Az idei fedettpályabajnokságok előtt néhány héttel levelet kapott Mr. Ferris, az amerikai atlétikai szövetség főtitkára. A levelet a Marquette egyetem trénera írta, meglehetősen félnék hangon:

„Van egy fiatal atlétánk — mondja a levél, — aki több ízben ugrott két méterrel felül,

legutóbb is 203 cm. volt a legjobb tréningeredménye. Eddig azonban még egy versenyre sem hívták meg, úgy, hogy nem tudja képességeit bebizonyítani. Pénze viszont nincsen, nem tud versenyekre utazni. Az a szerény kérésünk, hogy nyuljon a szövetség a hóna alá és segítse, hogy versenyen indulhasson...”

És a szövetség a hóna alá nyult. Meghívták egy februárvégi versenyre, a fedettpálya bajnokságra. És éjfél után néhány perccel már világgá rögzítette a hírt a sportlap különkiadása: Amerika fedettpálya magasugró bajnoka egy ismeretlen néger főiskolás lett, névszerint Edward D. Bruke, a Marquette egyetem hallgatója, eredmény 2.056 méter, új fedettpálya világrekord!

És amint másnap reggel kinyitottuk az újságot, olvashattuk a sportrovatban, hogy ugyanezen az éjjelen az egyik colorádói versenyen, szintén fedettpályán, az Amerikában már ismert néger Gilbert Cruter győzött 2.054 méteres eredménnyel tehát csak két milliméterrel maradt el Burke fantasztikus eredményétől.

A krónika hitelességéhez tartozik, hogy Burke a fedettpályabajnokságot holtverseny után nyerte, ellenfele Amerika legnagyobb olimpiai reménye volt, a nyurga kaliforniai Johnson, aki ugyancsak 2.56 métert ugrott és csak holtverseny után vesztett.

E mellett a három néger ugróóriás mellett van még Amerikának néhány „kétméteres” magasugrója. Egy héttel ezelőtt a néger Thredgill 2.025 métert ugrott, a legjobb fehér pedig, Spitz, 2.006 métert.

Itt van azután még a világrekorder Walter Marty, ő fehér, eredménye 2.06 méter, a világrekord.

Ez tehát azt jelenti hogy

Amerikának pillanatnyilag hat olyan magasugrója van, aki tud legalább annyit, mint a most érvényben lévő világrekord.

Tehát az olimpiai magasugróverseny három első helyét elintéztünk tekinthetjük, ha csak nem történik valamilyen csoda. Az atlétika, különösen az ügyességi számok, sokszor függenek a csodától.

Ez természetesen csak egy olimpiai szám. De Amerika igen jól áll a többi számban is, amit felesleges hangsúlyozni.

Amerika 1500-as sztárja Glen Cunningham, akit mi is ismerünk. Bonthron, aki 1934. június 30-án futotta szenzációs 3 peres 48.8 mp.-es világrekordját, visszavonult a versenyzéstől, — de csak az olimpiász évéig, — mondotta trénerre, — most ugyanolyan jó, mint 1934-ben, sőt! Akkor pedig nagyon tud. — Amerika szereti megtartani a szavát, különösen, ha sportról van szó.

Amerikának tehát nem kell félnie! A fedettpályaszezon különben is egész sereg szenzációval szolgált. Előttunt az ismeretlenségből néhány „négyméteres” rudugró, néhány „16 méteres” súlydobó, közöttük a sokat vitatott jugoszláv Dimitri Zaitz, aki kétszer is legyőzte a világrekorder Torrance-t. Aztán felideztek egy új gátfutót is, Forrest Towns a neve, tud 110 méteres gáton 14.3 mp.-t, trénerre szerint még ennél is jobb. Gátfutóra azonban nem nagyon van szüksége Amerikának. Van még legalább tíz gátfutója, aki ennyit tud.

Megérdemelten győzött az USA az Olimpia felett

USA — OLIMPIA-PTT 1:0 (1:0)

A szövetség rendeletére csütörtökön játszották le a kerületi bajnokság derbijét, amelyen az USA megérdemelt győzelmét aratott nagy riválisa felett. A két csapat a következő összeállításban állt fel: USA: Tyukodi—Fargó. Kossik—Viatorisz, Nagy Lajos, Linguran—Boros, Gömöri, Szinder, Gulyás, Nagy Sándor. Olimpia-PTT: Grant—Bugar I., Egedi II.—Egedi I., Budai, Ierisan—Bugar II., Párjol, Mihoc, Bermoser, Molnár.

Az USA kezd szél ellen és néhány támadás után már a 13. p-ben eléri a mérkőzés két pontját eldöntő gólt: Linguran fejesét Szinder kapásból továbbítja a jobbsarokba (1:0). A játék hátralevő részében az USA a többet támadó és csak itt-ott szakítja meg egy-egy Olimpia-támadás. A győztes csapatban Kossik és Nagy Lajos a legjobb, de Fargó, Linguran, Szinder és Nagy Sándor is kitűnően játszottak. Az Olimpiában a védelem kitűnő, mindhárom tagja nagyszerűt nyújtott. A halvesorban Ierisan, a támadósorban pedig Mihoc érdemel említést. Marița bíró kitűnően vezette a meccset.

Pénteken tartia

utolsó előkészületeit a Gloria a vasárnapi kupamérkőzésre, amelyen az „U” feltörő együttese lesz a helvi csapat ellenfele. A pénteki tréning után állítja össze a klub vezetősége a vasárnapi csapatot.

A Sport és Kritika

hétközi száma pénteken jelent meg és részletesen ismerteti a vasárnapi kupaforduló eseményeit. Vasárnapi bíróküldés, valamint pontos beszámoló a csütörtöki derbiről teszik változatossá a lapot, amelynek példányonkénti ára 3 lei.

O Braun Kálmán ismét játszott a Juventusban. A bucurești-i Juventus arad-i származású játékos, hosszú ideig tartó szünet után, husvét harmadnapján ismét sorompóba állt egyesülete, a bucurești-i Juventus színeiben. A fővárosi csapat Brailában a DUG ellen játszott és a meccs 1:1 arányban döntetlenül végződött és azon Braun is szerepelt kielégítő sikerrel. Itt említjük meg, hogy az Unirea-Tricolor csapata kedden Constanta-ban a Victoriától 3:1 arányú vereséget szenvedett.

UJ KÖNYVEK

*

Stein Aurel: „Ősi ősvényeken Ázsiában”. A magyar tudománynak páratlan diadala az az előke hely, amelyet a világ földrajzi kutatásaiban Stein Aurel elfoglalt. Vámbéry Ármán tüneményes pályafutását ismétli meg Stein Aurel felbecsülhetetlen tudományos működése és Anglia ugyanazzal a nagy elismeréssel fogadja az ő jelentékeny földrajzi és történelmi felfedezéseit, mint a múlt század végén a másik nagy magyar tudós, Vámbéry Ármán tevékenységét fogadta. A magyar tudomány ünnepi eseménye Stein Aurel monumentális művének megjelenése. 148 képpel és térképpel. A könyv először angol kiadásban jelent meg. A magyar kiadást Halász Gyula fordította. 2 hatalmas kötetben, 384 lap, diszes vászonkötésben 396 lej min., den könyvkereskedésben vagy Lepagenál: Cluj. Kérje a Franklin-újdonságok jegyzékét Lepagetől.

Kolozsvári G. Emil: „Dr. Csibráky szerelmei”. Kolozsvári G. Emil új név az irodalomban. „Rosta” címmel egy regénye már megjelent néhány év előtt, de igazi hangját csak most találta meg „Dr. Csibráky szerelmei” című regényében. Abból a fajtából való könyv ez, ami legkevesebb terem az egész világon: humoros regény. Az olvasó egészen különleges új író fog felfedezni Kolozsvári G. Emilben. Franklin Társulat kiadása. Ez a regény vaskos kötetben, 302 lap, remek kiállításban fűzve 158, diszes egészvászonkötésben 206 lej minden könyvkereskedésben vagy Lepagenál: Cluj. Kérje a Franklin-újdonságok jegyzékét Lepagetől.

A szerkesztésért:
Dr. STAUBER JÁNOS
felel.

NYILTÉR.

E rovat alatti közlöttekért nem vállalunk felelősséget.

Özv. Molnár Istvánné szül. Winter Jolán, mint mélyen suított hitves és gyermekei: Erzsébet férjezett Herczegh Istvánné, László, Tercsi férjezett Hegedüs Jenőné, Klári férjezett Herzog Andorné, Joli és Feri a nagy csapástól megtörve, de a Mindenható szentséges akaratában megnyugodva úgy a maguk, valamint számos rokon, ismerős és jóbarátok nevében mélyen megtört szívvel tudatják a felelhetetlen jó férj, édes apa, nagypapa, após, sógor, rokon és jóbarát

Molnár István

f. évi április hó 16-án, életének 66-ik, boldog házasságának 35-ik évében hosszas szenvedés után a Mindenható büles rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát.

Az Istenben boldogulniak földi maradványai április 17-én d. u. 4 órakor fogtak a felsőtemető halottas házból az evangélikus egyház szertartásai szerint a helybeli felső temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Drága emléke közöttünk örökké élni fog.

Arad, 1936. április hó 16.

Molnár Lászlóné szül. Scharm Manci, Herczegh István, Hegedüs Jenő, Herzog Andor, menyé és vejei, Herczegh Juditka, Herczegh Márta, Molnár Lacika, unokái, Winter András és családja, Winter Ferenc és családja, sógorai. 1869

(Minden külön értesítés helvett.)

„PIETATEA” Intreprindere de pompe funebre.
Arad, Strada Eminescu 30.

Köszönetnyilvánítás

Mindazon rokon, jóbarát és ismerősnek, kik szeretett bátyám, illetve szeretett apánk

Till József

temetésén megjelentek és koporsójára virágot és koszorút helyeztek ezuton mondunk hálás köszönetet.

A gyászoló
1832
Till-család.

MEGGYILKOLT egy trentoni börtönfelügyelőt

PALÁNGI SÁNDOR, a békeidők híres tükörzúzó gavallérja

Az amerikai lapok feltűnő tudósításokat közölnek arról, hogy meggyilkolták a trentoni fegyház felügyelőjét. A gyilkossággal Paláangi Sándor, egykori dúsgazdag bodrogközi földbirtokost vádolják. A tudósítások szerint Paláangi, aki legutóbb egy trentoni huszári vállalat munkavezetője volt, abban az épületben követte el borzalmas tettet, amelyben Hauptmann Bruno töltötte fogságát és amelyben kivégzése történt. Paláangira állítólag rábizonyult, hogy

barátja volt a meggyilkolt nőnek, meg is találta nála az áldozat arany karkötő-óráját.

Paláangi Sándor egykor réme volt a budapesti mulatóhelyeknek és kávéházaknak. Mindig tömött pénztárcával érkezett vidékről és az volt a szokása, hogy amikor betoppant a mulatóba, már az ajtóban elkialtotta magát:

— Főúr! Vonuljon nyugalomba! Mennyit fizetek?

A nábob botrányai

Ünnepe volt a budapesti főpincéreknek az ilyen éjszaka. Mert Paláangi, még mielőtt leült volna az asztalhoz,

már előre kifizette a cobbét, beleszámlált.

va az összezuzandó asztalokat, tükröket, az összetépett ruhákat, a pataokban folydogáló pezsgőt, szétrombolt szinpadot.

Átlagban ezer-kétezer békekoronát szokott lefizetni a bodrogközi nábob jóelőre, aztán megkezdte az ütközetet. Akit a mulatóban talált, azt először levizsgáztatta. Ilyen kérdéseket adott fel: — na, ecsém, mirevaló a leány? — vagy: tudod-e, mi az öregeknek kijáró tisztelet? Erre a kérdésre fel kellett ugrani, mélyen meg kellett hajolni Paláangi előtt és azt kellett mondani: — grácia, bátyám, ha vétkeztem ellened valamit!

Ezek a kérdések és válaszok nyomtatásban Budapest összes valamirevaló főpincérének a zsebében megvoltak. Megtörtént, hogy Paláangi úgy összetörte a lokál berendezését, hogy másnap társzekerrel hordták el onnan a törmelékeket. De mivel a dolgon busásan keresett a tulajdonostól lefelé minden alkalmazott, hagyták, hadd tomboljon a magyar ur kedvére. Egyszer azonban csunya botrányba keveredett Paláangi Sándor.

A rendőrség meglepte, amint egész sereggel meztelen hölgyvel szórakozott és kártyázt, persze ezresökben.

Alig lehetett valahogy a szereplő, jó családból

való leányok nevét eltitkolni, de a társaságot igen szigorúan megbüntették.

Még a világháború kitörése előtti hónapokban arra ébredt Paláangi, hogy egyetlen fillérje sem maradt, mire kivándorolt Amerikába és ott beállt egy gazdag huszárváros kocsisnak. Azóta nem lehetett hallani a hírhedt budapesti tükörzúzóról, míg aztán most élete utolsó csinyjét produkálja a lecsuszott földbirtokos.

Hauptmann utódc a trentoni villanyszékben

Paláangi hosszú esztendőök óta közös háztartásban élt a trentoni női börtön vezető felügyelőjével, Ise Ruth Splitttel. Ezt a nőt

március harmadikáról negyedikére virradó éjszakán meggyilkolták.

A börtön előtti téren találták meg holttestét. A boldogtalan nő szívébe hatalmas kést szurkáltak, aztán elszedték értékeit. A nyomozás azonnal megindult és a gyanu ráterelődött a kocsisból elsőrangú huszárdolgozó szakemberré vedlett idős Paláangira, akinél házkutatást tartottak és

megtalálták nála Splitt asszony karkötő-óráját valamint pénzzel telt retiküljét.

Palángit letartóztatták, ügyében a legszorgosabb vizsgálat indult, amely a jelek szerint igen kedvezőtlen eredménnyel járt rá nézve.

Valószínű, hogy a hírhedt budapesti tükörzúzó ezután villamosszékben végzi be karrierjét, még pedig ugyanabban, amelyben Hauptmann Brunót végezték ki.

APRÓHIRDETÉSEK.

Egy apróhirdetés **20 lei.** Minden további ára **10 szóig csupán 20 lei.** 1 szó 2 lei. :-

Az apróhirdetések előre fizetendők.

Apróhirdetéseket este **9 óráig vesznek fel**

az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. Telefon: 151. Főkiadóhivatal: Bulevardul Regele Ferdinand 4.

ALKALMAZÁS

Főzőnő, perfekt sütésben és főzésben, elsőrangú munkaerő, május 1-re gyári kaszinó részére keresetlik. Cim a kiadóhivatalban. 1847

ÁZORGALMAS és erkölcsös mindenest keresek kéttágu családban május 1-re. Cim a kiadóban.

Tisztességes bejárónő azonnalra felvétetik. Str. Russu Sirianu 4., I. em. 1864

FIATALABB mindenestleányt könyvvel, jó bizonyítvánnyal azonnalra felveszek. Cim a kiadóban. 1868

FIATAL, CSAKIS SZOLID kiszolgáló leányt felvesz Sándor könyvkereskedés. Szaktudással előnyben. 1871

LAKÁS

EGY vagy KÉT butorozatlan modern szoba, irodának is alkalmas, vízvezetékkel, a város legjobb helyén, kiadó. Cim a kiadóban.

MAROMSZOBAS földszinti összkomfortos sri lakás kiadó. Ducea-uca 20. Bővebbet a házfelügyelőnél. 1855

MAGANHAZ 8 szobás lakással, üzleti helyiséggel, kiadó Str. Statesou 10., cukorgyár mellett, Bővebbet Str. Dumitru Raicu 29. Bródi. 1863

ÖZLETEK

EGY JÓFORGALMU fűszerüzlet, mas elfoglaltság miatt eladó. Cim a kiadóhivatalban. 1870

VÉTEL ÉS ELADÁS

Jóforgalmu fatelep eladó, esetleg bérbe kiadó. Cim a kiadóhivatalban.

Adóbonokat, 4 1/2%-os inzestrari és 3%-os consolidare állampapírokat legelőnyösebb árfolyamon vesz és elad Spitz Sándor bankbizományi irodája Arad, Str. Moise Nicoara 16. I. em. Telefon 682. 1819

LISZKA kávéjának jószágáról és olcsóságáról Ön is meggyőződhet! P. Catedra-lel 1. 1265

Jókarban levő egyajtós kis jégazek-rényt keresek azonnali megvételre, jó árat fizetek. Cimeket „Sürgős” jellegre a kiadóba kérek.

Villany-szerelés és azok javítása Villany-műszerek és azok javítása Villanycsillárok és azok javítása Villany-gépek és azok javítása Villany-szerelést anyagok raktára

NAVRÁDI,

Arad, Str. Matianu. 982

TISZTA MOSOTT RONGYOT gépek tisztítására kisebb tételben keresünk megvételre, Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 100

Pleth- és fahordók eladók. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

PÉNTEK, ÁPRILIS 17.

Bucuresti. 6.45: Dal. Hírek. 7: Torna. 7.15: Lemezek. 7.40: Házlásszonyoknak. 13: Lemezek. 13.25: Sport. 13.40: Lemezek. 14.15: Hírek. 14.30: Lemezek. 18: Mojai-zenekar. 19: Hírek. 19.15: Lemezek. 20: Felolvasások. 20.30: Közvetítés az Operaházból. 23.45: Hírek. 24: Rádiózenekar. — Budapest I. 7.45: Torna. Utána hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: „Időszerű szemle”. Felolvasás. 11.45: „Ifjúsági közlemények”. Felolvasás. 13: Déli harangszó. 13.05—13.40: Thoma József zongorázik. 13.45: Hírek. 14.15: Pontos időjelzés. 14.25—15.30: Cigányzenekar. 15.40: Hírek. 17.15: A rádió diákfelőrája. 17.45: Pontos időjelzés. 18: „1848. március 15.-től Batthyány Lajosig”. 18.35: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. 19.10—19.20: Sportközlemények. 19.45: „A magyar ipar és a Nemzetközi Vásár”. Bornemiszta iparügyi miniszter előadása. 20.25: Az Operaház előadásának közvetítése. Erkel: „Hunyadi László”. (I. felvonás). 21.35—21.55: Hírek. 22—23: A Magyar Rádió és a Müncheni Rádióállomás csemmisora. I. rész. II. rész. A Müncheni Rádióállomás műsora. 23.05: időjárás-jelentés. 23.10: A rádió szalonzenekara. Utána: Hanglemezek. Maid: Hírek. — Budapest II. 18.50—19.15: Munkásfelőra. 19.20—19.50: Gyorsirótanfolyam. 20.30—20.55: „Szarvas Gábor, az első nyelvőr”. Rubinyi Mózes dr. előadása. 21.40: Az Operaház előadásának közvetítése. „Hunyadi László”. (II. és III. felvonás). A II. felvonás után kb. 22.45: Hírek. — Bécs. 8.25—9: Könnyű lemezek. 13: Rádiózenekar. 17.05: Szórakoztató lemezek. 18.20: Hangverseny. 21: Alomország (Schlaiffenland). Vigopera. 23.40: Bécs, mint kongresszusváros. Felőlv. (eszperantó). Belgrád. 12: Rádiózenekar. 12.50: Lemezek. 13: Népdalok. 17.20: Lemezek. 18: Népdalénekes. 20.50: Marijanovics Lázár hegedül. 21.40: Ilcs Radmila énekel. 22.10: Zágráb. 23.20: Lemezek. Lipcse. 17.30: Rögely Frigyes: Zongora-, kürt- és klarinéthármas. 19: Szimionikusok cselló-, fuvola- és zongoraszóóval. 23: Hírek. Utána: Stuttgart.

SZOMBAT, ÁPRILIS 18.

Bucuresti. 6.45: Dal. Hírek. 7: Torna. 7.15: Lemezek. 7.40: Házlásszonyoknak. 13: Hírek. Lemezek. 13.25: Sport. 13.40: Lemezek. 14.15: Hírek. 14.30: Lemezek. 16: Hírek. 18: Katonazene. 19.15: Híres énekesek lemezei. 20.20: Vihov és Hackmayer játéka két zongorán. 20.50: Jazz. 22.30: Hírek. 22.45: Hangverseny. 23.45: Hírek. 24: Hangverseny. — Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: A pampák utolsó inkánjai közt. (Felolvasás.) 11.45: Az egyetem templomot ismerteti Mesterházy Jenő. (Felolvasás.) 13: Déli harangszó. 13.05: Besz kárt zenekar. 13.30: Hírek. 14.20: Pontos időjelzés. 14.30: Hanglemezek. 15.40: Hírek. 17.15: Harsányi Gizi mesél. 17.45: Pontos időjelzés. Hírek. 18: Közvetítés Salgótarjánból. 18.50: Rácz Zsiga és cigányzenekara. 19.30: Zakariás János előadása. 20: A rádió szalonzenekara. 20.50: Hangjáték előadás a stúdióban. 21.50: Hírek. 22.10: A Budapesti Hangverseny Zenekar műsora. Közben kb. 23: Időjárásjelentés. 23.30: Közvetítés a Spolarich Grillből. Kertész Miklós jazz zenekara Kazal László énekesével. 0.10: Cigányzenekar. 1.05: Hírek. — Budapest II. 19.35—19.55: Cigányzenekar. 20—20.25: Mezőgazdasági felőra. 20.30: Amig egy riport eljut odáig, Ráthonyi János előadása. 21—22.30: A baseli Gesangverein hangversenyének közvetítése az Opera házból. — Bécs. 7.25—9: Könnyű lemezek. 11.50: Parasztzene lemezek. 13: Könnyű. 18: Kreisler heg. művész lemezei. 17.15: Mandolinzene. 20.10: Rokyta Erika áriaestje. 0.25: A „Top-hat” zenei film bemutatójának közvetítése az Apollóból. 0.55—2: Táncelemezek. — Belgrád. 12: Lemezek. 13: Rádiózenekar. 14.15: Népdalok. 17.20: Népdalok. 19.30: Jelacsics Bojana zongorázik. 20.50: Lemezek. 23.20: Vendégül zene. 24: Táncelemezek. — Deutschlandsender. 7: Könnyű zene. 17: Köln. 19: Csevegés Pucciniról lemezekkel. 20: Tarka lemezek. 23.30: Krieger: Vidám tábori zene. 24: Tánzene. — Pozsony. 13.10: Lemezek. 13.35: Rádiózenekar. 18.40: Magyar műsor. 22: Móry-Szakmáry Magda francia, amerikai, spanyol, portugál, skót és szlovák dalokat énekel. 22.20: Könnyű művek.

Hirdessen az Aradi Közlönyben!

Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár R. T.

Meghívó.

BANK-REG. SZAM: I/1934.

Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár Részvénytársaság

XLVI. rendes közgyűlést

1936. évi április hó 25-ik napján déli 12 órakor Aradon, saját székházában fogja megtartani.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság, a választmány és a felügyelő-bizottság jelentésének, valamint az 1935. évi zárszámadásoknak előterjesztése, a mérleg megállapítása, nyereség hovatárolása iránti határozathozatal, az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
2. Az alapszabályok 13. 22. 23. 24. és 30.§-ainak módosítása.
3. A felügyelő bizottság megválasztása.
4. Az igazgatóság javaslata az alaptőke felemelése és annak módzatai tárgyában.
5. Esetleges indítványok.

Ezen közgyűlésre a t. c. részvényesek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy az alapszabályok 29. §-a értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, akinek részvénye a közgyűlést megelőzőleg legalább három hóval nevére iratott és a közgyűlést megelőző nap délelőtt 12 óráig az intézet főpénztáránál Aradon, vagy e hó 22-én délelőtt 12 óráig fiókintézetinél: Rovinén (M.-Pécska), Chişineu-Criş (Kisjenőn), Ineum (Borosjenőn) még le nem írt részvényével együtt letételt.

AZ ARAD CSANÁDI GAZDASÁGI TAKARÉKPÉNZTÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG IGAZGATÓSÁGA.

VAGYON.

Mérleg-számla 1935. december 31-én.

TEHER.

	Lei	Lei		Lei	Lei
Pénztár:			Részvénytőke		20,000.000
a) Készpénzkészlet	3,122.552		Ingtalan amortizációs alap		1,949.071
b) Postacekkpénztárnál	199.984	3,322.536	Tisztviselők nyugdíjalapja		1,894.804
Bankoknál diszponiblis tőkék			Betétek		
a) Belföldön	1,707.226		I. Belföldről:		
b) Külföldön	8.616	1,715.842	a) Határidőre	3,684.582	
Értékpapírtárca			b) Takarékkönyvekre bemutatónak, határidőre	9,893.095	
Romániai címletek:				13,577.677	
a) Állami értékpapírok: n. é. 441.000	159.150		II. Külföldről	163.684	13,741.361
b) Tőzsdén nem jegyzett címl. é. 66.400	18.440	177.590	Fel nem vett osztalékok		132.852
Váltótárca			Letétek elszámolásra		2,396.938
Belföldön fizetendő:			Egyéb számlák (tőkeemelésre nyilvántartva)		11,612.848
a) Külön fedezet nélkül	1,398.185		Átmeneti számlák		900.564
b) Jelzálog fedezettel	2,280.647	3,678.832	Tiszta nyereség		
Adósok			Áthozat előző évről	43.895	
I. Belföldön			Folyó évi nyereség	45.819	89.714
a) Külön fedezet nélkül	502.350				
b) Keresk. értékkfedezettel	874.786				
c) Értékpapírfedezettel	11.994				
d) Jelzálogfedezettel	23.820				
e) Különböző fedezettel	219.390				
	1,632.340				
II. Külföldön	46.520	1,678.920			
Az 1934. április 7-i konverziós törvény kedvezményeiben részesült adósok (Lecsökkentett tőkeösszeg)		18,295.223			
A konverziós törvény alkalmazásából származó veszteség		14,463.219			
Részesedések					
Külföldön		2,343.080			
Ingtatlanok					
a) Bankkereskedelem folytatásához szükséges ingatlanok	4,200.000				
b) Egyéb ingatlanok	2,541.045	6,741.045			
Berendezések					
Egyéb számlák		108.022			
Átmeneti számlák		193.842			
		52,718.152			52,718.152
NYILVÁNTARTÁSI SZÁMLAK			NYILVÁNTARTÁSI SZÁMLAK		
Alapszabályszerű ovadékok		800.000	Alapszabályszerű ovadékok letévői		800.000
Fedezetül szolgáló kereskedelmi értékek		2,082.500	Fedezetül szolgáló keresk. értékek letévői		2,082.500
Jelzálog, cessziók és egyéb fedezetek		61,113.727	Jelzálogok, cessziók és egyéb fed. letévői		61,113.727
Értékpapír és készpénzletétek		30,598.693	Értékpapírok és készpénzek letévői		30,598.693
Alapítványi letétek		105.000	Alapítványok		105.000
Visszleszámított konverziós váltók		768.275	Visszleszámított konv. váltók benyújtói		768.275
		95,468.195			95,468.195

Arad, 1935. évi december hó 31-én.

ISSEKUTZ GÉZA s. k.
vezérigazgató.

KNEFFEL BÉLA s. k.
ügyvezető igazgató.

Dr. FETTER ELEMÉR s. k.
főkönyvvezető.

Az igazgatóság:

Gróf BREDA VIKTOR s. k.

Dr. KÖPF JÁNOS s. k.

PURGLY LÁSZLÓ s. k.
elnök.

Dr. MOLDOVÁN SILVIUS s. k.

TAKACSY MIKLÓS s. k.

VÁSÁRHELYI JÁNOS s. k.

Megvizsgáltattott és a könyvekkel egyezőnek találtattott.

A felügyelő-bizottság:

Dr. BÓROS BENI s. k.

DÁNIEL ENDRE s. k.

LACZAY GYULA s. k.

Dr. DÁLNOKI NAGY LAJOS s. k.
elnök.